

Strasbourg, 2023.3.14.
COM(2023) 148 final

2023/0077 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

az (EU) 2019/943 és az (EU) 2019/942 rendeletnek, valamint az (EU) 2018/2001 és az (EU) 2019/944 irányelvnek az uniós villamosenergia-piaci szerkezet javítása érdekében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SWD(2023) 58 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

1.1. Szakpolitikai háttér

Az energiaárak 2021-ben és 2022-ben jelentősen megemelkedtek. Ennek oka a gázellátás – különösen Oroszország Ukrajna elleni háborújának kezdetét követő – csökkenése és az energia fegyverként való felhasználása, valamint a vízenergia és az atomenergia belföldi hiányosságai voltak. Az áremelkedések másik oka a világgazdaság COVID19-világjárvány utáni fellendülése nyomán megnövekedett energiakereslet. Az áremelkedések hatása a háztartások, az ipar és a vállalkozások számára hamar érzékelhetővé vált az EU egész területén, és a kormányok azonnal lépéseket tettek a megnövekedett árak visszaszorítása érdekében. Európai szinten az Unió gyorsan létrehozott egy energiaárakra vonatkozó eszköztárat¹, amely a magas árak kezelését célzó intézkedéseket tartalmaz, különösen a legkiszolgáltatottabb fogyasztók számára (többek között jövedelemtámogatással, adókedvezményekkel, gáztakarékossági és -tárolási intézkedésekkel), valamint meghirdette a REPowerEU tervet² további intézkedésekkel és finanszírozási forrásokkal az energiahatékonyság javítására és a megújuló energia használatának előmozdítására az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentése érdekében. A fent említett intézkedéseket egy ideiglenes állami támogatási rendszer³ létrehozása követte, amely a magas árak hatásának mérséklését, egy hatékony földgáztárolási rendszer kialakítását⁴, a gáz⁵ és villamos energia⁶ tekintetében hatékony keresletcsökkentési intézkedések meghozatalát, a megújuló energiaforrások és a villamosenergia-hálózatok engedélyezési eljárásainak

¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az emelkedő energiaárak kezelése: a cselekvés és a támogatás eszköztára (COM(2021) 660 final).

² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – REPowerEU terv, COM(2022) 230.

³ A Bizottság közleménye: állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes válságkezelési keret a gazdaságnak Oroszország Ukrajna elleni agresszióját követő támogatása céljából, C 131 I/01, C/2022/1890.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1032 rendelete (2022. június 29.) az (EU) 2017/1938 és a 715/2009/EK rendeletnek a földgáztárolás tekintetében történő módosításáról (HL L 173., 2022.6.10., 17. o.).

⁵ A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete (2022. augusztus 5.) a koordinált gázkereslet-csökkentési intézkedésekről (HL L 206., 2022.8.8., 1. o.).

⁶ A Tanács (EU) 2022/1854 rendelete (2022. október 6.) a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról (HL L 261., 2022.10.7., 1. o.).

felgyorsítását⁷, valamint a gáz- és a villamosenergia-piacokon az extraprofit kiküszöbölését célzó árkorlátozó rendszerek kidolgozását⁸ célozta.

Ezek a rövid távú intézkedések segítették a tagállamokat az energiaválság azonnali hatásainak kezelésében. A válság azonban megmutatta a fogyasztók és az ipar sebezhetőségét, valamint az energiaárak hirtelen emelkedésével szembeni ellenálló képességünk hiányát. A vállalkozások és a polgárok túlzottnak ítélték a fosszilis alapú energiatermelés villamosenergia-árakra gyakorolt hatását, míg a tagállamok azon képessége, hogy hosszabb távú szerződésekkel visszaszorítsák a rövid távú árakat, elégtelennek tűnt. Ezért az Európai Bizottság elnöke az Unió helyzetéről szóló 2022. évi beszédében⁹ bejelentette, hogy a villamosenergia-piac szerkezetének alapvető reformjára van szükség.

Bár az EU belső energiapiacán Európa-szerte jelentős növekedés és fejlődés figyelhető meg, a közelmúltbeli energiaválság rávilágított arra, hogy az energiapiaci szerkezet rövid távú kialakítása elvonhatja a figyelmet a szélesebb körű, hosszabb távú céloktól. A rövid távú árak fogyasztói számlákon való megjelenése több ársokkhoz vezetett, és sok fogyasztó energiaszámlája megháromszorozódott vagy megnégyszereződött, még olyankor is, amikor a szél- és napenergia költségei csökkentek; a hirtelen változó és magasba szökő árak hatására néhány szolgáltató csődbe ment; az energiaigényes ágazatokban számos ipari vállalkozás volt kénytelen bezárni. Ezért a javaslat olyan intézkedéscsomagot tartalmaz, amelynek célja a rövid határidős piacok és a fogyasztók által fizetett villamosenergia-számlák közötti puffer létrehozása, elsősorban a hosszabb távú szerződéskötés ösztönzése révén, a rövid határidős piacok működésének javítása, a megújuló energiaforrások jobb integrálása és a rugalmasság szerepének növelése, valamint a tudatos fogyasztói magatartás kialakítása és a fogyasztók védelme érdekében.

A közelmúltbeli áringadozások rávilágítottak a villamosenergia-hálózat rugalmasságának hiányára is, mivel az árakat túl gyakran a gáztüzelésű alapú villamosenergia-termelés határozza meg, és általában hiányzik az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, rugalmas kínálat, keresletoldali válasz és energiatárolás. A szél- és napenergia fokozottabb rendszerbe integrálásával, alacsony szén-dioxid-kibocsátású, rugalmas technológiákra lesz szükség a

⁷ A Tanács (EU) 2022/2577 rendelete (2022. december 22.) a megújuló energia szélesebb körű alkalmazásának felgyorsítását célzó keret meghatározásáról (HL L 335., 2022.12.29., 36. o.).

⁸ A Tanács (EU) 2022/1854 rendelete (2022. október 6.) a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról (HL L 261., 2022.10.7., 1. o.).

⁹ SPEECH/22/5493.

változó kínálat és a változó kereslet kiegyensúlyozásához. E javaslattal párhuzamosan a Bizottság ajánlásokat tesz a tárolási innováció, technológiák és kapacitások fejlesztésére.

Általánosabban, a villamos energia árának a fosszilis tüzelőanyagok árára való érzékenysége rávilágított arra, hogy fel kell gyorsítani a megújuló energiák szélesebb körű alkalmazását, és növelni kell a villamosenergia-hálózat rugalmasságát a fosszilis tüzelőanyagokról való átállás érdekében. A REPowerEU terv előmozdítja a megújuló energia használatát, és ezzel fellendíti a gazdasági növekedést és a minőségi munkahelyteremtést. A terv az európai zöld megállapodás azon törekvésére épül, hogy az innováció és a klímasemleges gazdaságra való átállás révén javítsa Európa versenyképességét, és szorosan igazodik a Bizottság zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervéhez. A közelmúltbeli áringadozások, az összehangolatlan szabályozói intézkedések, valamint a piacra lépés hálózati és szabályozási korlátai miatt szükséges beruházások megkönnyítése érdekében alapvető reformra van szükség. Végezetül az Európa jövőjéről szóló konferencia végeredményéről szóló jelentésben a polgárok arra kérték az uniós intézményeket, hogy hozzanak intézkedéseket „Az európai energiabiztonság fokozása és az EU energiafüggetlenségének megerősítése”, valamint „Az EU külföldi szereplőktől való függőségének csökkentése a gazdasági szempontból stratégiai jelentőségű ágazatokban” – beleértve az energiaügyet is – célkitűzés megvalósítása érdekében¹⁰.

1.2. A javaslat célkitűzései

A javaslat a fogyasztók, az ipar és a befektetők részéről a fosszilis tüzelőanyagok magas ára által generált, ingadozó rövid távú árakkal kapcsolatban megfogalmazott aggályokkal foglalkozik. A javaslat a villamosenergia-piac szerkezetét optimalizálja azzal, hogy a rövid határidős piacokon nagyobb szerepet kapnak a hosszabb távú eszközök, amely lehetővé teszi, hogy több rögzített árú szerződés álljon a fogyasztók rendelkezésére, és megkönnyíti a tiszta technológiákba történő beruházásokat. Ez végső soron azt eredményezi majd, hogy kevesebb fossziliztüzelőanyag-termelésre lesz szükség, és a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia alacsony működési költségei miatt egy jövőbeli fossziliztüzelőanyag-válság esetén a fogyasztók alacsonyabb áron juthatnak villamos energiához.

A javaslat olyan intézkedéseket javasol, amelyek megvédik a fogyasztókat az említett áringadozásoktól, nagyobb szerződés-kínálatot és közvetlenebb hozzáférést biztosítanak számukra a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiához. A vállalkozások –

¹⁰ [Jelentés az Európa jövőjéről szóló konferencia végeredményeiről](#) – 3. és 17. javaslat

különösen a dekarbonizációs módszereket alkalmazó vállalkozások – beruházási feltételeinek javítása érdekében a javaslat olyan intézkedéseket javasol, amelyek energiavásárlási megállapodásokkal és az energiaszolgáltatók esetében körültekintőbb kötelezettségek előírásával ellensúlyozzák a rövid távú, hirtelen áremelkedések hatásait. Emellett intézkedéseket javasol az ingadozó teljesítményű megújuló energiaforrások és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaforrások rövid határidős piaci integrációjának javítására. Ez magában foglalja a keresletoldali válasz és a tárolás alkalmazását ösztönző intézkedéseket, nem fosszilis tüzelőanyagokra vonatkozó rugalmassági megoldások egyéb formái mellett. A javaslat emellett javítja és egyértelműbbé teszi a fejlesztők hosszabb távú szerződésekhez (állam által támogatott, például a különbözeti szerződésekhez, vagy magánszerződésekhez, például a energiavásárlási megállapodásokhoz) való hozzáférését annak érdekében, hogy biztonságos és stabil bevételeket biztosítson a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiafejlesztők számára, valamint hogy csökkentse a kockázati és beruházási költségeket, ugyanakkor magas árak idején kiküszöbölje az extraprofit lehetőségét.

Bár a piac jelenlegi szerkezete évtizedek alatt hatékony, egyre integráltabb piacot hozott létre, az energiaválság számos hiányosságot tárt fel az alábbiakkal kapcsolatban: i. nincsenek megfelelő eszközök a fogyasztók, köztük a vállalkozások magas rövid távú árakkal szembeni védelmére; ii. a fosszilis tüzelőanyagok árának a villamosenergia-árakra gyakorolt túlzott hatása, valamint az alacsony költségű megújuló energiaforrások és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia nem tükröződik jobban a villamosenergia-számlákon; iii. a szélsőséges áringadozás és a szabályozási intézkedések hatása a beruházásokra; iv. a gázalapú villamosenergia-termeléstől való függőség csökkentéséhez megfelelő nem fosszilis rugalmasság (például tárolás vagy keresletoldali válasz) hiánya; v. a szolgáltatói szerződéstípusok korlátozott választéka; vi. a megújuló energiához energiamegosztáson keresztül történő közvetlen hozzáférés nehézségei; és vii. az energiapiac hatékony nyomon követésének szükségessége a piaci visszaélésekkel szembeni jobb védelem érdekében.

A fogyasztóknak az ingadozó árakkal szembeni védelme érdekében a javaslat rendelkezik a rögzített árú szerződésekhez, valamint a dinamikus árú szerződésekhez, a több szerződéshez való jogról, valamint a szerződésekkel kapcsolatos jobb és világosabb tájékoztatáshoz való jogról. A fogyasztók több szerződési ajánlat közül választhatják majd ki a körülményeinek leginkább megfelelőbbet. Ily módon a fogyasztók, köztük a kisvállalkozások is biztonságos, hosszú távon rögzített árakon köthetnek szerződést a hirtelen ársokkok hatásainak enyhítése érdekében, és/vagy dönthetnek úgy, hogy dinamikus árképzésű szerződést kötnek a

szolgáltatókkal, ha ki akarják használni az árak változékonyságát, és akkor használnak villamos energiát, amikor olcsóbb (pl. elektromos autók töltésére vagy hőszivattyúk használatára). A dinamikus és a rögzített árképzés együttes alkalmazása lehetővé teszi, hogy a fogyasztók továbbra is a piaci ösztönzőkhöz igazítsák villamosenergia-igényüket, ugyanakkor nagyobb biztonságot nyújt azok számára is, akik megújuló energiaforrásokba (például a napelemekbe) és a költségek stabilitásába kívánnak beruházni. Az energiaszegénységben élő és kiszolgáltatott fogyasztók védelmére vonatkozó jelenlegi kereten kívül a javaslat válság idején lehetővé teszi szabályozott kiskereskedelmi árak alkalmazását háztartások és a kkv-fogyasztók esetében, és az ellátási ágazat stabilizálása érdekében előírja a szolgáltatók számára, hogy a termelőkkel kötött határidős szerződések (a jövőbeli árak rögzítése) sűrűbb alkalmazása révén tegyenek nagyobb erőfeszítéseket a felszökő árakkal szemben, a tagállamokat pedig arra kötelezi, hogy végső menedékes szolgáltatói rendszert hozzanak létre. A javaslat azzal segíti elő a tudatos fogyasztói magatartás kialakítását, hogy megteremti a megújuló energia közvetlen megosztásának jogát, anélkül, hogy energiaközösségeket kellene létrehozni. A fokozott energiamegosztás (például egy tetőtéri napelemből származó többlettermelés megosztása a szomszédokkal) növelheti az alacsony költségű megújuló energiaforrások használatát, és megkönnyítheti a megújuló energiaforrásokhoz való közvetlen hozzáférést azon fogyasztók számára, akik egyébként nem férnének hozzá.

Az energiaköltségek stabilitásának és kiszámíthatóságának fokozása, és ezáltal a túlzott áringadozásokkal küzdő uniós gazdaság versenyképességének növelése érdekében a javaslat célja a stabilabb hosszú távú szerződések és piacok piacra jutásának megkönnyítése. Az energiavásárlási megállapodások – a termelő (jellemzően megújuló vagy alacsony szén-dioxid-kibocsátású) és a fogyasztó közötti hosszú távú magánszerződések – védelmet nyújthatnak az áringadozással szemben, de jelenleg többnyire csak a nagy energiafogyasztók számára elérhetők nagyon kevés tagállamban. Ennek a piacnak a növekedését akadályozza az a kockázat, hogy a fogyasztók nem mindig tudnak villamos energiát vásárolni a teljes időszak alatt. Ennek orvoslása érdekében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az energiavásárlási megállapodások piacára való belépési korlátokkal szembesülő és pénzügyi nehézségekkel nem küzdő vállalatok hozzáférhessenek az energiavásárlási megállapodások vevői nemteljesítésével kapcsolatos pénzügyi kockázatok csökkentésére szolgáló eszközökhöz, beleértve a piaci árra épülő garanciarendszereket is. Az említett megállapodások piacának további növekedését elősegítendő a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiával kapcsolatos projektek fejlesztői, akik állami támogatási pályázaton vesznek részt, a termelés egy részét energiavásárlási megállapodás keretében értékesíthetik. Emellett a tagállamoknak

törekedniük kell arra, hogy e pályázatok egyes értékelési kritériumait a piacralépési korlátokkal szembesülő ügyfelek energiavásárlási megállapodások piacához való hozzáféréseinek előmozdítására alkalmazzák. Végezetül a szolgáltatók megfelelő fedezeti kötelezettsége is növelheti az energiavásárlási megállapodások iránti keresletet (ami a jövőbeli árak rögzítésének egyik módja).

Az állami támogatás bizonyos formái a kormány által garantált minimálárat biztosítanak az energiatermelőnek, ugyanakkor lehetővé teszik, hogy a termelő még akkor is a teljes piaci árat kapja, ha ez a piaci ár nagyon magas. A közelmúltbeli magas árak következtében az (olcsó) állam által támogatott energia nagy része profitált a magas piaci árakból. Ennek megfékezése és az árak stabilizálása érdekében a beruházási támogatást „kétirányú” (kétirányú különbözeti szerződésként) kell strukturálni, amely minimumárat és maximális árat is meghatároz, így a felső határt meghaladó bevételeket visszafizetik. A javaslat a villamosenergia-termelésre irányuló új beruházásokra vonatkozik, amelyek az új villamosenergia-termelő létesítményekbe történő beruházásokat, a meglévő villamosenergia-termelő létesítmények átalakítását célzó beruházásokat, a meglévő villamosenergia-termelő létesítmények bővítését vagy élettartamuk meghosszabbítását célzó beruházásokat foglalják magukban. A javaslat előírja továbbá, hogy ezt a pénzt a magas árak hatásának enyhítése érdekében az összes villamosenergia-fogyasztónak a fogyasztásuk arányában történő támogatására kell fordítani.

A volatilis árakkal szembeni védelem másik eszköze a hosszú távú szerződések („forwardszerződések”) alkalmazása, amelyek rögzítik a jövőbeli árakat. Ez a piac sok tagállamban alacsony likviditású, de Unió-szerte fejleszthető lenne, hogy több szállító vagy fogyasztó tudjon védekezni a túlzott áringadozások ellen hosszabb időn keresztül. A javaslat regionális referenciaárakat hoz létre egy központon keresztül az árak átláthatóságának növelése érdekében, és egy évnél hosszabb átviteli jogok biztosítására kötelezi a rendszerüzemeltetőket, hogy amennyiben a felek között régiókon vagy határokon átnyúló határidős szerződés jön létre, biztosítani tudják a villamos energia átvitelét.

Végül a piaci versenyképesség és az árak átláthatósága érdekében meg kell erősíteni a szabályozó hatóságok azon képességét, hogy felügyeljék az energiapiac integritását és átláthatóságát.

A harmadik célkitűzés a **megújuló energiával kapcsolatos beruházások fellendítése** annak biztosítása érdekében, hogy az európai zöld megállapodás céljaival összhangban háromszorosára emeljék a megújuló energiaforrások alkalmazását. Ez részben a hosszú távú szerződések piacának javításával érhető el. A villamosenergia-vásárlási megállapodások és a

különbözeti szerződések nemcsak stabil árakat biztosítanak a fogyasztók számára, hanem megbízható bevételeket is biztosítanak a megújulóenergia-szolgáltatók számára. Ez enyhíti pénzügyi kockázataikat és jelentősen csökkenti tőkeköltségeiket. Kedvező körforgást hoz létre, amelyben a stabil bevételek csökkentik a költségeket és növelik a megújuló energia iránti keresletet.

A megújuló energiaforrások jobb befektetést jelentenek, ha villamosenergia-termelési képességüket nem csökkentik hálózati műszaki korlátok. Minél rugalmasabb a rendszer (gyorsan beindítható vagy leállítható termeléssel, tárolással, amely képes a villamos energiát a rendszerbe felvenni vagy a rendszerbe helyezni, vagy reagálni képes fogyasztókkal, akik növelhetik vagy csökkenthetik energiaigényüket) az árak annál stabilabbak lehetnek, és annál több megújuló energiát képes integrálni a rendszer. Ezért a javaslat előírja, hogy a tagállamok mérjék fel villamosenergia-rendszereik rugalmassági szükségleteit, és határozzanak meg célkitűzéseket ezen igények teljesítésére. A tagállamok kapacitásmechanizmusokat is kidolgozhatnak vagy azokat átdolgozhatják az alacsony kibocsátású rugalmassági megoldások előmozdítása érdekében. A javaslat emellett lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a nem fosszilis rugalmassági megoldásokra – például keresletoldali válaszra és tárolásra – szabott új támogatási rendszereket vezessenek be.

A rendszerüzemeltetőknek fokozott szerepet kell játszaniuk a megújuló energiaforrások hálózatba való integrálásában, részben azért, hogy növelik a hálózati csatlakozási kapacitás rendelkezésre állását övező átláthatóságot. Először is, az egyértelműbb információk javítanák a megújulóenergia-fejlesztők azon képességét, hogy megújuló energiaforrásokat fejlesszenek azokon a területeken, ahol a hálózat kevésbé túlterhelt. Másodszor, a megújuló energiaforrásokkal hatékonyabban és kiegyensúlyozottabban lehet kereskedni a rendszerben, ha a piaci szereplők közötti kereskedelemre a „valós időhöz” közelebb kerülhet sor. Ha a villamosenergia-szállításra vonatkozó ajánlatokat a fogyasztás előtti órák helyett percekkel a fogyasztás előtt teszik meg, a szél- és napenergia-termelők ajánlatai pontosabbak, több szél- és napenergia használható fel, és csökkennek a rendszer „kiegyenlítési költségei”. Így a kereskedési határidők közelebb kerülnek a valós időhöz.

Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel

A javasolt kezdeményezés szorosan kapcsolódik az európai zöld megállapodásra vonatkozó csomag keretében előterjesztett jogalkotási javaslatokhoz, és kiegészíti azokat, valamint

felgyorsítja a REPowerEU tervben meghatározott dekarbonizációs célkitűzések megvalósítását, különös tekintettel a megújuló energiáról szóló irányelv (RED II) felülvizsgálatára irányuló javaslatra, amely a megújuló energia előmozdításával foglalkozó fő uniós eszköz. A javasolt kezdeményezés kiegészítő jellegű, mivel célja, hogy felgyorsítsa a megújuló energia szélesebb körű alkalmazását. A javaslat stabilabb hosszú távú bevételi forrásokat kíván biztosítani a megújuló energiaforrásokkal és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiával kapcsolatos további beruházások elindítása érdekében, miközben javítja a rövid határidős piacok működését, amelyek kulcsfontosságúak a megújuló energiaforrások villamosenergia-rendszerbe való integrálása szempontjából. A javaslat célja továbbá, hogy lehetővé tegye az energiamegosztást, amellyel elősegíti a fogyasztók piaci részvételét, és előmozdítja az energetikai átmenet felgyorsítását.

Az energiafogyasztás árjelzések, energiahatékonysági intézkedések vagy önkéntes erőfeszítések révén történő csökkentése gyakran a legolcsóbb, legbiztonságosabb és legtisztább módja a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségünk enyhítésének, az ellátásbiztonság támogatásának és az energiaszámlák csökkentésének. A javaslat megkönnyíti a fogyasztók aktív piaci részvételét és a keresletoldali válaszok kidolgozását. Lehetővé teszi azt is, hogy a nem fosszilis energiaforrásokkal kapcsolatos rugalmassági megoldások (például a kereslet rugalmassága, a tárolás) egyenlő feltételek mellett versenyezzenek, és így a rövid határidős piacokon fokozatosan csökkentsék a földgáz szerepét. Ezért a javaslat összhangban áll a megújuló energiáról, az épületek energiahatékonyságáról és az energiahatékonyságról szóló irányelv¹¹ REPowerEU-tervet¹² kísérő módosításaiban javasolt, 2030-ra vonatkozó energiahatékonysági cél 13 %-ra történő emelésével.

Fontos kapcsolat áll fenn a javaslat és az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv között is, amely az európai zöld megállapodásban meghatározott épület és felújítási célok megvalósításának fő uniós eszköze. A javaslat szorosan kapcsolódik különösen az egyedi mérésre és a keresletoldali válaszokra vonatkozó rendelkezésekhez, az európai zöld megállapodásra vonatkozó csomag részeként és az uniós napenergia-stratégiáról szóló közleményben kifejtett bizottsági javaslat mellett, amely a fotovoltaikus napenergia fokozatos

¹¹ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló (EU) 2018/2001 irányelv, az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelv és az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról, COM(2022) 222 final.

¹² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – REPowerEU terv, COM(2022) 230 final.

kötelező integrálására irányul annak érdekében, hogy a köz-, kereskedelmi és lakóépületek klímasemlegessé váljanak.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A javaslatnak a fogyasztók védelmére és a tudatos fogyasztói magatartás kialakítására, az uniós ipar versenyképességének javítására, valamint a megújuló energiaforrásokba és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba történő beruházások fellendítésére irányuló célkitűzései teljes mértékben összhangban állnak az európai zöld megállapodás keretével, valamint koherensek és kiegészítik a jelenlegi kezdeményezéseket, többek között a párhuzamosan elfogadásra kerülő nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparról szóló jogszabályra irányuló jogalkotási javaslatot. A javaslat választ ad a 2023. február 1-jén közzétett „A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora” című bizottsági közleményben¹³, azonosított problémákra, nevezetesen arra, hogy a magas energiaárak súlyosan gyengítették számos vállalat versenyképességét, és hogy a hosszú távú árszerződések fontos szerepet játszhatnak abban, hogy a villamosenergia-felhasználók számára lehetővé tegyék a kiszámíthatóbb és alacsonyabb megújulóenergia-költségeket. Végül, de nem utolsósorban a jogalkotási javaslat kiegészíti a vonatkozó pénzügyi piaci szabályozások, például a piaci visszaélésekről szóló rendelet¹⁴ folyamatban lévő felülvizsgálatát. A javaslat a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló tanácsi ajánlásra is épít, amelyben a Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy továbbra is mozgósítsanak állami és magán pénzügyi támogatást a megújuló energiába való beruházás, a mobilitási kihívások kezelése és a körforgásos gazdasághoz kapcsolódó költségmegtakarítási lehetőségek előmozdítása érdekében¹⁵.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- **Jogalap**

A javaslat az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 194. cikkének (2) bekezdésén alapul, amely jogalapot biztosít olyan intézkedésekre irányuló javaslatokhoz, amelyek célja többek között az energiapiac működésének biztosítása, az energiahatékonyság

¹³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora, COM(2023) 62 final.

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 596/2014/EU rendelete (2014. április 16.) a piaci visszaélésekről (piaci visszaélésekről szóló rendelet), valamint a 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2003/124/EK, a 2003/125/EK és a 2004/72/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 173., 2014.6.12., 1. o.).

¹⁵ A Tanács 2022. június 16-i 2022/C 243/04 ajánlása.

és az energiatakarékosság előmozdítása, valamint az új és megújuló energiaforrások fejlesztése¹⁶. Az energiaügy területén az EU az EUMSZ 4. cikke (2) bekezdésének i) pontja értelmében megosztott hatáskörrel rendelkezik.

- **Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)**

Az uniós szintű fellépés szükségessége

Az energiaár-válság példátlan jellege ráirányította a figyelmet az uniós villamosenergia-piacokra. Annak ellenére, hogy Uniós-szerte növekszik az alacsony költségű megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia részaránya, a fosszilis tüzelőanyagokból előállított villamos energia továbbra is hatással van a energiaszámlákra. Az uniós háztartások és vállalkozások ugrásszerűen emelkedő energiaárakkal szembesültek a válság idején.

A probléma az Unió egészét érinti, amelyet csak uniós szintű fellépéssel lehet kezelni. Az uniós villamosenergia-piacok fokozott integrációja szorosabb koordinációt igényel a nemzeti szereplők között, a piacok nyomon követése és a piacfelügyelet tekintetében is. A villamosenergia-ágazatban végrehajtott nemzeti szakpolitikai intézkedések közvetlen hatást gyakorolnak a szomszédos tagállamokra a kölcsönös energiafüggőség, a hálózatok összekapcsolása és a villamosenergia-piac folyamatban lévő integrációja miatt. A villamosenergia-rendszer működésének, valamint a határokon átnyúló kereskedelemnek és beruházásoknak a fenntartása, illetve a megújulóenergia-termelésen alapuló integráltabb és energiahatékonyabb energiarendszerre való energetikai átállás összehangolt módon történő felgyorsítása érdekében közös megközelítésre van szükség.

A javasolt módosítások egyensúlyt teremtenek a tagállamok kötelezettségei és a tagállamok számára biztosított rugalmasság között a kitűzött fő célkitűzések elérése érdekében, nevezetesen annak biztosításához, hogy a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia alacsonyabb költsége tükröződjön a fogyasztói számlákon, és hogy felgyorsuljon a megújuló energia használatának elterjedése.

Ezenkívül a javasolt intézkedésekben kitűzött cél az egyes tagállamok szintjén nem valósítható meg, és csak uniós szintű fellépéssel érhető el, mivel a javasolt fellépés szükségessé teszi a villamosenergia-piaci szerkezet (EU) 2019/943 villamosenergia-rendeletben és az (EU) 2019/944 villamosenergia-irányelvben meghatározott, meglévő uniós szintű keretének, valamint a meglévő REMIT-keretnek a módosítását.

¹⁶ Az EUMSZ 194. cikkének (1) bekezdése.

- **Uniós hozzáadott érték**

A jelenlegi villamosenergia-piaci szerkezet hiányosságainak kezelését célzó uniós fellépés hozzáadott értéket képvisel, mivel hatékonyabb és eredményesebb, mint az egyes tagállamok intézkedései, és ezáltal elkerülhetők a széttagolt megközelítésből eredő hátrányok. A feltárt hiányosságok kezelésére javasolt intézkedések ambiciózusabbak és költséghatékonyabbak lesznek, ha közös jogi és szakpolitikai kereten alapulnak. Emellett a tagállami szintű fellépés csak a villamosenergia-piaci szerkezetre vonatkozó, a villamosenergia-rendeletben és a villamosenergia-irányelvben, valamint a REMIT-rendeletben meghatározott, meglévő uniós szintű keret korlátain belül lenne lehetséges, és nem lenne képes megvalósítani a keret szükséges módosításait. Következésképpen e kezdeményezés célkitűzéseit a tagállamok maguk nem tudják megvalósítani, és az uniós szintű fellépés hozzáadott értéket képvisel.

- **Arányosság**

A villamosenergia-rendelet, a villamosenergia-irányelv, a REMIT-rendelet és az ACER-rendelet javasolt módosításai arányosnak tekinthetők.

A hosszú távú szerződések, például az energiavásárlási megállapodások és a kétirányú különbözeti szerződések alkalmazásának ösztönzése céljából javasolt intézkedések növelhetik a vállalkozások és a nemzeti közigazgatási szervek adminisztratív költségeit és terheit. A tervezett gazdasági hatások azonban szükségesek és arányosak az említett hosszú távú szerződések alkalmazásának ösztönzése szempontjából, valamint annak biztosítása érdekében, hogy az európai háztartások és vállalatok energiaszámlái, valamint az alacsony változó költségekkel járó, nem fosszilis tüzelőanyag-technológiák bevételei függetlenebbé váljanak a rövid határidős piacok áringadozásaitól, és ezáltal hosszabb távon stabilabbak legyenek.

A piacok likviditásának és integrációjának javítását célzó tervezett intézkedések rövid távon szintén lehetnek ilyen hatással a vállalkozásokra, hiszen azoknak igazodniuk kell az új energiakereskedelmi rendelkezésekhez. Mindezek azonban szükségesnek tekinthetők a tervezett célkitűzések megvalósításához, nevezetesen a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia jobb integrációjának biztosításához és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségnek a rugalmasság érdekében történő csökkentéséhez, valamint végső soron a fogyasztók számára alacsonyabb költségeket jelentő Unión belüli szén-dioxid-mentesség eléréséhez. Az intézkedések arányban állnak a célkitűzésekkel, mivel a vállalkozásokra gyakorolt hatás minimálisnak tűnik a jelenlegi kerethez képest, és a reform gazdasági előnyei messze felülmúlják az adminisztratív átszervezés minden rövid vagy hosszú távú hatását.

A kitűzött célokkal arányos az is, hogy nem irányoznak elő a villamosenergia-rendelet és a villamosenergia-irányelv meglévő rendelkezéseit módosító intézkedéseket, amennyiben a meglévő rendelkezésekkel kapcsolatban azonosított problémákat az említett rendelkezések alkalmazásával vagy végrehajtásával meg lehet oldani. Az egyik ilyen eset a villamosenergia-rendelet IV. fejezetében szereplő, az erőforrások megfelelőségére vonatkozó intézkedésekhez, különösen a kapacitásmechanizmusok tagállamok általi bevezetésének folyamatához kapcsolódik, amely a vonatkozó rendelkezések módosítása nélkül egyszerűsíthető.

A tudatos fogyasztói magatartás kialakítását, a fogyasztók jogainak és védelmének megerősítését célzó tervezett intézkedések kibővítik a szolgáltatókra és a hálózatüzemeltetőkre háruló feladatköröket és kötelezettségeket. A többletterhek azonban szükségesek és arányosak annak a célkitűzésnek az eléréséhez, hogy a fogyasztók számára jobb tájékoztatás és többféle ajánlat álljon rendelkezésre, hogy a villamosenergia-számlákat függetleníteni lehessen az energiapiacok rövid távú mozgásától, valamint hogy a kockázatok egyformán érintsék a szolgáltatókat és a fogyasztókat.

A REMIT-keretrendszer javítását célzó tervezett intézkedések a REMIT-rendelet hatályának kiterjesztése miatt növelhetik bizonyos piaci szereplők jelentéstételi kötelezettségeit. Ezek az intézkedések szükségesek az átláthatóság és a nyomonkövetési kapacitások növelésére irányuló célkitűzés eléréséhez, valamint a határokon átnyúló ügyek kivizsgálásának és végrehajtásának hatékonyabbá tételéhez az EU-ban, hogy a fogyasztók és piaci szereplők megbízhassanak a villamosenergia-piacok integritásában, hogy a kialakuló árak a kereslet és a kínálat tisztességes és versenyen alapuló egymásra hatását tükrözzék, valamint hogy a piaci visszaélésekből ne lehessen haszonra szert tenni. Az intézkedések arányosak az említett célkitűzéssel, mivel a piac nyomon követésének és felügyeletének minőségi javulásából fakadó előnyök felülmúlnak minden rövid vagy hosszú távú igazgatási kiadást.

Végezetül a javasolt intézkedéscsomag összességében megfelelőnek tekinthető, tekintettel arra az átfogó követelményre, hogy a klímasemlegesség a fogyasztók számára a legkevesebb költséggel járjon, ugyanakkor biztosítva legyen az ellátás biztonsága.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A javaslat módosítani fogja a villamosenergia-rendeletet, a villamosenergia-irányelvet, a REMIT-rendeletet, az ACER-rendeletet és a megújulóenergia-irányelvet. Mivel a javaslat korlátozott számú új rendelkezés hozzáadását és az említett eszközök korlátozott számú rendelkezésének módosítását célozza, a módosító jogi aktus alkalmazása helyénvaló.

Ugyanezen okból helyénvalónak tűnik egy módosító rendelet alkalmazása a meglévő irányelvek és rendeletek módosítására.

3. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

E kezdeményezés előkészítéseként a Bizottság 2023. január 23. és 2023. február 13. között nyilvános konzultációt folytatott. A konzultáció mindenki előtt nyitva állt.

A Bizottság a konzultáció során 1369 választ kapott. Ezek közül több mint 700 polgároktól, mintegy 450 vállalkozásoktól és vállalkozói szövetségektől, mintegy 40 nemzeti vagy helyi közigazgatási szervektől vagy nemzeti szabályozó hatóságtól, mintegy 70 pedig hálózatüzemeltetőtől érkezett. Emellett mintegy 20 energiaközösség, 15 szakszervezet és 20 fogyasztói szervezet vett részt a konzultációban. Nem kormányzati szervezetektől, szellemi műhelyektől, kutató- vagy egyéb tudományos szervezetektől is jelentős számban érkeztek válaszok. Az érdekelt felek véleményének összefoglalása az e jogalkotási kezdeményezést kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentumban található.

Emellett a Bizottság 2023. február 15-én célzott online konzultációt szervezett az érdekelt felekkel, amelyen mintegy 70 piaci szereplő, nem kormányzati szervezetek, hálózatüzemeltetők, az ACER és nemzeti szabályozók, szellemi műhelyek és tudományos szakemberek vettek részt. A konzultáció összességében rávilágított arra, hogy az érdekelt felek úgy vélik, hogy:

- Meg kell őrizni a rövid távú piacokat és a határalapú árképzés szerinti árképzési mechanizmust, mivel jól működnek és megfelelő árjelzéseket biztosítanak. A rövid távú (másnap és napon belüli) piacok az uniós energiaügyi jogszabályok évek óta tartó végrehajtásából eredően fejlettek.
- A rövid távú piacok mellett olyan kiegészítő eszközöket kell létrehozni, amelyek ösztönzik a hosszabb távú árjelzéseket, mint például a Bizottság által folytatott konzultáció során jelzettek, különösen az energiavásárlási megállapodások, a különbözeti szerződések és a továbbfejlesztett határidős piacok. Megfelelő egyensúlyt kell teremteni a különböző eszközök között. Mindazonáltal nem szabad kötelezővé tenni a rendszerek használatát, és meg kell őrizni a megfelelő szerződések megválasztásának szabadságát.

- Elismerték a nem fosszilis tüzelőanyagokra vonatkozó rugalmassági megoldások – például a keresletoldali válasz és a tárolás – előnyeit, különösen a megújuló energiaforrások növekvő részarányával összefüggésben. Ezek piaci részvételét elő kell segíteni.
- A jövőbeli villamosenergia-piacoknak a megújuló energia magas részarányához kell alkalmazkodniuk. Emellett nagyobb hangsúlyt kell fektetni a helyi dimenzióra és a hálózatfejlesztésre. A nyilvános konzultáció során bemutatott megoldások alkalmasak lehetnek az említett kihívások kezelésére.
- A fogyasztóvédelem és az energia megfizethetősége alapvető fontosságú, de ugyanilyen fontos a keresletoldali válasz jelzéseinek megőrzése is. Lehetővé kell tenni és ösztönözni kell az olyan kialakulóban lévő megoldásokat, mint az energiaközösségek, az energia-önellátás és az energiamegosztás.

- **Bizottsági szolgálati munkadokumentum**

Tekintettel a kezdeményezés sürgősségére, hatásvizsgálat helyett szolgálati munkadokumentum készült. Az e javaslatot alátámasztó bizottsági szolgálati munkadokumentum ismerteti a háztartások és a vállalkozások által tapasztalt magas energiaárakra vonatkozó strukturális megoldásra, valamint a háztartások és a vállalkozások számára biztonságos, tiszta és megfizethető energia jövőbeli biztosítására irányuló bizottsági javaslatok magyarázatát és indokait, továbbá bemutatja a javasolt intézkedések relevanciájára vonatkozóan rendelkezésre álló bizonyítékokat.

A bizottsági szolgálati munkadokumentum megállapítja, hogy a javasolt reformcsomag várhatóan jelentősen javítani fogja az európai villamosenergia-piac szerkezetét és működését. A csomag hozzájárul a zöld megállapodás célkitűzéseinek megvalósításához, emellett számba veszi az energiaválság által feltárt hiányosságokat, és igyekszik orvosolni azokat.

A dokumentum rámutat arra, hogy a reform a fogyasztók és a rövid határidős piacok közötti puffer beiktatásával elősegíti a jelenlegi magas és ingadozó árakkal szembesülő fogyasztók védelmét és a tudatos fogyasztói magatartás kialakítását. A javaslat függetleníti egymástól a villamosenergia-piacon működő fosszilis tüzelőanyag-technológiák magas árait és a fogyasztók és a vállalkozások energiaszámláit. Az energiavásárlási megállapodások, különbözeti szerződések és határidős piacok formájában elérhető hosszú távú szerződéskötési lehetőségek biztosítják, hogy a villamosenergia-számlákon szereplő összeg rövid határidős piacoknak kitett része jelentősen csökkenjen. Emellett a szolgáltatókra vonatkozó fedezeti

kötelezettség és a rögzített árú szerződések kínálására vonatkozó kötelezettség bevezetése jelentősen csökkenteni fogja a villamosenergia-árak ingadozásának számlákra gyakorolt hatását. A fogyasztók a szerződéskötés előtt jobb tájékoztatást kapnak majd az ajánlatokról, a tagállamok pedig kötelesek lesznek végső menedékes szolgáltatót kijelölni. Emellett válsághelyzetben lehetővé válik szabályozott kiskereskedelmi árak alkalmazása. Új elemként jelenik meg az energiamegosztás joga, amely erősíti a tudatos fogyasztói magatartás kialakítását és a megújuló energia decentralizált alkalmazását, mivel nagyobb ellenőrzést tesz lehetővé a fogyasztók számára energiaszámláik felett.

A bizottsági szolgálati munkadokumentum kifejti, hogy a reform hogyan fogja növelni az uniós ipar versenyképességét oly módon, hogy az teljes mértékben kiegészítse a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparról szóló jogszabályt. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az energiavásárlási megállapodások piacai megfelelő feltételek mellett fejlődhessenek, hosszú távon biztosítva ezáltal az ipar számára a megfizethető és tiszta villamos energiához való hozzáférést. A határidős piacok fejlődésével az ipar és a szolgáltatók akár három évvel korábban is hozzáférhetnek a határokon átnyúló megújuló energiaforrásokhoz, ami jelentős előrelépés a jelenlegi helyzethez képest. Összességében a megújuló energiaforrásokra vonatkozó állami támogatási rendszerek erősítik a tagállamok energiafüggetlenségét és a megújuló energiaforrások hálózati elterjedését, miközben helyi szinten támogatják a munkahelyteremtést és készségek fejlesztését.

A dokumentum igazolja, hogy a reform elősegíti a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsítását, valamint a szilárd termelési kapacitásokban és a rugalmassági megoldásokban rejlő lehetőségek teljes kiaknázását, amely lehetővé teszi a tagállamok számára a megújuló energiaforrások egyre magasabb szintű integrálását. A Bizottság azt javasolja a tagállamoknak, hogy mérjék fel villamosenergia-hálózatuk rugalmassági igényeit, és engedélyezzék új támogatási rendszerek bevezetését a keresletoldali válasz és a tárolás terén. A javaslat emellett további lehetőségeket vet fel a megújuló energiaforrások határokon átnyúló és nemzeti szintű, a valós időhöz közeli kereskedelme tekintetében. Ily módon a piac jobban tudja támogatni a megújuló energiaforrások integrációját és az olyan rugalmassági megoldások üzleti megalapozottságát, amelyek hozzájárulhatnak az energiaellátás biztonságához.

Végezetül a bizottsági szolgálati munkadokumentum ismerteti, hogy a javaslat mennyiben tesz eleget az Európai Tanács azon kérésének, hogy az energiaválsággal összefüggésben a Bizottság értékelje a villamosenergia-piaci szerkezet optimalizálásának lehetséges módjait.

Célja a fogyasztók védelmének biztosítása hosszabb távú szerződések révén a fogyasztók és a rövid határidős villamosenergia-piacok közötti puffer közbeiktatásával, és az említett rövid határidős piacok megújuló energiaforrások és rugalmassági megoldások tekintetében történő hatékonyabbá tétele, jobb szabályozói felügyelet mellett. Ez a javaslat biztosítja, hogy a piaci szabályok továbbra is alkalmasak legyenek a villamosenergia-ágazat költséghatékony dekarbonizációjának előmozdítására és az energiaár-ingadozással szembeni ellenálló képességének növelésére.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

E jogalkotási javaslat és a bizottsági szolgálati munkadokumentum elkészítése a bizottsági szolgálati munkadokumentum lábjegyzeteiben hivatkozott számos anyagon, valamint a nyilvános konzultációra adott válaszokon alapul.

- **Alapjogok**

Ez a javaslat kihatással lehet számos, az Európai Unió Alapjogi Chartája által biztosított alapjogra, különösen a következőkre: a vállalkozás szabadsága (16. cikk) és a tulajdonhoz való jog (17. cikk). A fentieknek megfelelően azonban, amennyiben a javasolt intézkedések korlátozzák e jogok gyakorlását, ezek a hatások a javaslat célkitűzéseinek eléréséhez szükségesek és arányosak, és ezért a Charta által megengedett jogok jogszerű korlátozását jelentik.

Másrészt a javaslat megerősíti az olyan alapvető jogok védelmét, mint a magán- és a családi élet tiszteletben tartása (7. cikk), a személyes adatok védelméhez való jog (8. cikk), a megkülönböztetés tilalma (21. cikk), az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokhoz való hozzáférés (36. cikk), a magas színvonalú környezetvédelem uniós politikákba történő beépítése (37. cikk) és a hatékony jogorvoslathoz való jog (47. cikk), különösen a tudatos fogyasztói magatartás kialakítására, a fogyasztók jogaira és védelmére vonatkozó számos rendelkezés révén.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

A villamosenergia-irányelv, a villamosenergia-rendelet, a REMIT-rendelet és az ACER-rendelet javasolt módosításai elsősorban a jelenlegi villamosenergia-piaci szerkezet energiaválsággal összefüggésben fennálló hiányosságainak kezelése, valamint az Unió éghajlat-politikai törekvéseihez való költséghatékony hozzájárulás szempontjából szükségesnek vélt kérdéseket érintik. A módosítások nem jelentik az említett eszközök teljes felülvizsgálatát.

A javaslat – a fentieknek megfelelően arányos módon – növelheti a nemzeti közigazgatási szervekre és vállalkozásokra vonatkozó adminisztratív követelményeket. Például a hosszú távú szerződések, például az energiavásárlási megállapodások és a kétirányú különbözeti szerződések alkalmazásának ösztönzése céljából javasolt intézkedések növelhetik a vállalkozások és a nemzeti közigazgatási szervek adminisztratív költségeit és terheit. A tervezett gazdasági hatások azonban kedvezőek lesznek a vállalkozások és a fogyasztók számára.

A piacok likviditásának és integrációjának javítását célzó tervezett intézkedések rövid távon szintén lehetnek ilyen hatással a vállalkozásokra, hiszen azoknak igazodniuk kell az új energiakereskedelmi rendelkezésekhez. E terhek azonban minimálisnak tekinthetők a jelenlegi kerethez képest, ugyanis a reform gazdasági előnyei messze felülmúlják az adminisztratív átszervezés minden rövid vagy hosszú távú hatását.

A tudatos fogyasztói magatartás kialakítását, a fogyasztók jogainak és védelmének megerősítését célzó tervezett intézkedések kibővítik a szolgáltatókra és a hálózatüzemeltetőkre háruló feladatokat és kötelezettségeket azzal a céllal, hogy javítsák a kínálatot, növeljék a védelmet és megkönnyítsék a fogyasztók, különösen a háztartások aktív piaci részvételét. A további terhek azonban minimálisak, mivel ezeket a kereteket Európa-szerte alkalmazzák, ezért a szabályok egyszerűsítésére van szükség.

A REMIT-keretrendszer javítását célzó tervezett intézkedések – arányos módon – növelhetik bizonyos piaci szereplők jelentéstételi kötelezettségeit. E kötelezettségek terhei azonban minimálisnak tekinthetők a jelenlegi kerethez képest, ugyanis a piac nyomon követésének és felügyeletének minőségi javulásából fakadó előnyök felülmúlnak minden rövid vagy hosszú távú igazgatási kiadást.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Az uniós villamosenergia-piaci szerkezet javításáról szóló javaslat költségvetési hatása az Energiaszabályozók Európai Uniói Együttműködési Ügynöksége (ACER) és az Energiaügyi Főigazgatóság forrásait érinti, amelyeket a javaslatot kísérő pénzügyi kimutatás ismertet. Lényegében az ACER által 2025-től kezdődően teljesítendő új feladatokhoz további 4 teljes munkaidős egyenértékre és a megfelelő pénzügyi forrásokra lesz szükség. Az Energiaügyi Főigazgatóság munkaterhelése 3 teljes munkaidős egyenértékkel fog nőni.

A REMIT-rendeletet módosító javaslat költségvetési hatása az Energiaszabályozók Európai Uniói Együttműködési Ügynöksége (ACER) és az Energiaügyi Főigazgatóság forrásait érinti,

amelyeket a javaslatot kísérő pénzügyi kimutatás ismertet. Lényegében az ACER által 2025-től kezdődően teljesítendő új feladatokhoz – különösen a megerősített vizsgálati hatáskörök tekintetében – fokozatosan további 25 teljes munkaidős egyenértékre, valamint a megfelelő pénzügyi forrásokra lesz szükség, bár a kiegészítő személyzet nagy része díjakból kerül finanszírozásra. E célból módosítani kell az ACER-nek a REMIT-rendelet keretében végzett feladatokért fizetendő díjakról szóló, 2020. december 17-i (EU) 2020/2152 bizottsági határozatot. Az Energiaügyi Főigazgatóság munkaterhelése 2 teljes munkaidős egyenértékkel fog nőni.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A Bizottság fogja figyelemmel kísérni, hogy a tagállamok és egyéb szereplők megfelelően ültetik-e át, illetve betartják-e a végül elfogadásra kerülő intézkedéseket, és – amennyiben szükséges – végrehajtási intézkedéseket hoz. A nyomon követés és a végrehajtás céljából a Bizottság munkáját különösen az ACER fogja támogatni, különösen a REMIT-rendelettel kapcsolatban. A Bizottság emellett az ACER-rel és a nemzeti szabályozó hatóságokkal is együtt fog működni a villamosenergia-rendelettel és a villamosenergia-irányelvvel kapcsolatban.

Ezenkívül a végrehajtás megkönnyítése érdekében a Bizottság konkrét kérdések esetén rendelkezésre áll majd a tagállamokkal folytatandó kétoldalú találkozókra és egyéb megbeszélésekre.

- **A javaslatok konkrét rendelkezéseinek magyarázata**

A villamosenergia-rendelet módosításai pontosítják a rendelet hatályát és tárgyát, kiemelve a torzulásoktól mentes piaci jelzések fontosságát a nagyobb rugalmasság biztosítása érdekében, valamint a hosszú távú beruházások szerepét a fogyasztók – köztük az energiaigényes iparágak, a kkv-k és a háztartások – villamosenergia-számláit érintő rövid távú piaci áringadozások enyhítésében. A módosítások egyértelműsítik a másnapi és a napon belüli piacokon folytatott kereskedés egyes fő elveit. A módosított rendelet új szabályokat ír elő a keresletoldali válaszmegoldások szállítási-rendszer-üzemeltetők általi, csúcskiegyenlítő termék formájában történő biztosítására vonatkozóan, valamint olyan rendelkezéseket határoz meg,

amelyek lehetővé teszik a szállításrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők számára, hogy egyedi fogyasztásmérő eszközökből származó adatokat használjanak fel. Új szabályokat állapít meg a határidős villamosenergia-piacokra vonatkozóan azok likviditásának javítása érdekében. A új szabályok célja többek között a hosszabb távú szerződések szerepének és alkalmazásának pontosítása és az ilyen szerződések létrejöttének ösztönzése energiavásárlási megállapodások és kétirányú kompenzációs különbözeti szerződések formájában. A módosított rendelet új szabályokat ír elő a rugalmassági igények tagállamok általi felmérésére, illetve lehetőséget biztosít a tagállamok számára, hogy rugalmassági támogatási rendszereket vezessenek be, és hogy az ilyen rendszerek kialakítására vonatkozó elveket meghatározzák. Emellett új átláthatósági követelményeket vezet be a szállításrendszer-üzemeltetők számára az új hálózati csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitás tekintetében.

A villamosenergia-irányelv módosításai új szabályokat írnak elő a fogyasztók védelmére és a tudatos fogyasztói magatartás kialakítására vonatkozóan. A szolgáltató szabad megválasztására vonatkozó módosítás új követelményeket vezet be annak biztosítása érdekében, hogy a fogyasztók – egyetlen csatlakozási ponton több mérő (más néven egyedi mérők) elhelyezésének engedélyezésével – több szolgáltatóval is leszerződhetnek a telephelyükön.

A tudatos fogyasztói magatartásra és a fogyasztók védelmére vonatkozó módosítások biztosítják, hogy a fogyasztók a szerződések közül a körülményeiknek leginkább megfelelőt tudják kiválasztani, biztosítva, hogy minden fogyasztó legalább egy rögzített idejű, rögzített áras ajánlattal rendelkezzen. Ezen túlmenően a fogyasztók a szerződéskötést megelőzően egyértelmű tájékoztatást kell, hogy kapjanak az említett ajánlatokkal kapcsolatban.

A háztartások, valamint a kis- és középvállalkozások számára a módosítás új jogot is biztosít, nevezetesen az energiamegosztásban való részvételre vonatkozóan, azaz, hogy az aktív fogyasztók saját maguk használhatják fel az egészben vagy részben tulajdonukban lévő vagy általuk bérelt létesítményekben előállított vagy külső helyen tárolt, vagy egy másik aktív fogyasztó által számukra továbbított megújuló energiát.

A fogyasztók számára fontos új biztosítékok is bevezetésre kerülnek a villamosenergia-ellátás folyamatosságának biztosítása érdekében, ideértve a tagállamok azon kötelezettségét is, hogy végső menedékes szolgáltatókat jelöljenek ki, akik felelősséget vállalnak a kieső szolgáltatók fogyasztóiért, valamint hogy védelmet biztosítanak a kiszolgáltatót helyzetben lévő fogyasztók számára a hálózatról való lekapcsolással szemben. A szolgáltatóknak

kockázatkezelést kell végezniük a nemteljesítés kockázatának csökkentése érdekében, megfelelő fedezeti stratégiák végrehajtásával. Ezeket a nemzeti szabályozó hatóságok fogják felügyelni.

A villamos energiáról szóló irányelv módosításai új átláthatósági követelményeket vezetnek be az elosztórendszer-üzemeltetők számára az új hálózati csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitás tekintetében. A módosított irányelv pontosítja a szabályozó hatóságok szerepét az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platform tekintetében.

A REMIT-rendelet módosításai a REMIT hatályát hozzáigazítják a jelenlegi, változó piaci körülményekhez, kiterjesztve többek között az adatszolgáltatás hatályát az új kiegyenlítő villamosenergia-piacokra és az összekapcsolt piacokra, valamint az algoritmikus kereskedelemre. A módosított rendelet szorosabb, szilárdabb és rendszeresebb együttműködést biztosít az energia- és pénzügyi szabályozók, köztük az ACER és az ESMA között a származtatott nagykereskedelmi energiatermékek tekintetében. Javítani fogja továbbá a bennfentes információk gyűjtésének folyamatát és a piac átláthatóságát az ACER által végzett felügyeleti szerep javítása és a bennfentes információk fogalom meghatározásának kiigazítása révén. A REMIT-rendelet módosításai fokozzák az adatszolgáltató felek, például a regisztrált jelentéstételi mechanizmusok, és a hivatásszerűen ügyleteket bonyolító személyek felügyeletét. A módosítások javítják az ACER, az érintett nemzeti hatóságok és a Bizottság közötti adatmegosztási lehetőségeket. A módosított REMIT-rendeletben az ACER fontosabb szerepet kap a jelentős, határokon átnyúló ügyek kivizsgálásában a REMIT-rendelet megsértése elleni küzdelem érdekében. A módosítás meghatározza továbbá a szabályozó hatóságok által nemzeti szinten megállapított bírságok harmonizálásának keretét.

Az ACER-rendelet módosításainak célja az ACER szerepének pontosítása az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes kiosztási platform, valamint a villamosenergia-rendeletben a határidős piacokra és a rugalmasságtámogatási rendszerekre vonatkozóan bevezetett új szabályok tekintetében. A módosított rendelet pontosan meghatározza továbbá az ACER szerepét és hatásköreit a REMIT-rendelet módosításával összhangban. Az átdolgozott megújulóenergia-irányelv (RED II) módosításának célja, hogy pontosítsa a megújuló energiaforrásokra irányuló közvetlen ártámogatási rendszerek tagállamok által bevezethető típusaira vonatkozó szabályok alkalmazási körét.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE

az (EU) 2019/943 és az (EU) 2019/942 rendeletnek, valamint az (EU) 2018/2001 és az (EU) 2019/944 irányelvnek az uniós villamosenergia-piaci szerkezet javítása érdekében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 194. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezetének a nemzeti parlamentek számára való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) 2021 szeptembere óta rendkívül magas árak és volatilitás figyelhető meg a villamosenergia-piacokon. Amint azt az Energiaszabályozók Európai Uniós Együtműködési Ügynöksége (ACER) az uniós nagykereskedelmi villamosenergia-piac szerkezetének 2022 áprilisában készített értékelésében¹⁷ megállapította, ez főként a villamosenergia-termelésben felhasznált gáz magas árának következménye.
- (2) Az Energiaközösség egyik szerződő fele, Ukrajna elleni orosz katonai agresszió eszkalálódása és a kapcsolódó nemzetközi szankciók 2022 februárja óta zavarokat okoztak a globális energiapiacokon, súlyosbították a magas gázárak problémáját, és jelentős dominóhatást gyakoroltak a villamosenergia-árakra. Az Ukrajna elleni orosz invázió bizonytalanságot okozott a villamosenergia-termelő létesítmények által felhasznált egyéb nyersanyagok, például a feketeszén és a nyersolaj kínálatában is. Ez a villamosenergia-árszintek további jelentős növekedését és volatilitását vonta maga után.

¹⁷ European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators, ACER's Final Assessment of the EU Wholesale electricity market design (Az Energiaszabályozók Európai Uniós Együtműködési Ügynöksége, ACER végső értékelése az uniós nagykereskedelmi villamosenergia-piac szerkezetéről), 2022. április.

- (3) E helyzetre reagálva az energiaárakról szóló, Bizottság által 2021 októberében előterjesztett közlemény olyan intézkedéscsomagot tartalmazott, amelyet az EU és tagállamai felhasználhatnak a magas energiaárak háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt azonnali hatásának kezelésére (ideértve a jövedelemtámogatást, az adókedvezményeket, a gázmegtakarítási és -tárolási intézkedéseket), valamint a jövőbeli ársokkokkal szembeni reziliencia megerősítésére. 2022. március 8-i, „REPowerEU: Közös európai fellépés a megfizethetőbb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiáért” című közleményében¹⁸ a Bizottság egy sor további intézkedést vázolt fel az eszköztár megerősítése és az emelkedő energiaárakra való reagálás érdekében. 2022. március 23-án a Bizottság ideiglenes állami támogatási rendszert is létrehozott annak érdekében, hogy bizonyos támogatások enyhíthessék a magas energiaárak hatását¹⁹.
- (4) A Bizottság 2022. május 18-án előterjesztette a REPowerEU tervet²⁰, amely az energiamegtakarításra, az energiaellátás diverzifikálására és a megújuló energia gyorsított bevezetésére összpontosító további intézkedéseket vezetett be az Unió orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének megszüntetése érdekében, beleértve az Unió megújuló energiaforrásokra vonatkozó 2030-as célértékének 45 %-ra emelésére irányuló javaslatot is. Ezenkívül a rövid távú energiapiaci beavatkozások és a villamosenergia-piac szerkezetének hosszú távú javításáról szóló közlemény²¹ – a magas energiaárak kezelését célzó további rövid távú intézkedések meghatározása mellett – meghatározta azokat a területeket, amelyeken javítani kell a villamosenergia-piac szerkezetét, és bejelentette, hogy a jogszabályi keret módosítása céljából értékelni kívánja ezeket a területeket.
- (5) Az árválság és a biztonsági aggályok mielőbbi megoldása, valamint a polgárokat érintő áremelkedések visszaszorítása érdekében, a Bizottság által készített javaslatok alapján az Unió megbízható gáztárolási rendszert²², hatékony gáz- és villamosenergia-keresletcsökkentési intézkedéseket²³, a gáz- és villamosenergia-piacokon keletkező rendkívüli bevételek elkerülését célzó árkorlátozó mechanizmusokat²⁴, valamint a megújulóenergia-létesítmények engedélyezési eljárásainak felgyorsítására vonatkozó intézkedéseket²⁵ fogadott el.

¹⁸ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – REPowerEU: Közös európai fellépés a megfizethetőbb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiáért, COM(2022) 108 final.

¹⁹ A Bizottság közleménye: állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes válságkezelési keret a gazdaságnak Oroszország Ukrajna elleni agresszióját követő támogatása céljából, C 131 I/01, C/2022/1890.

²⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – REPowerEU terv, COM(2022) 230.

²¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Rövid távú energiapiaci intervenciók és a villamosenergia-piac szerkezetének hosszú távú fejlesztése – Cselekvési terv, COM(2022) 236 final.

²² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1032 rendelete (2022. június 29.) az (EU) 2017/1938 és a 715/2009/EK rendeletnek a földgáztárolás tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg), HL L 173.

²³ A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete (2022. augusztus 5.) a földgázra vonatkozó összehangolt keresletcsökkentő intézkedésekről, HL L 206., valamint a Tanács (EU) 2022/1854 rendelete (2022. október 6.) a magas energiaárak kezelését célzó szükséghelyzeti beavatkozásról, HL L 261.

²⁴ A Tanács (EU) 2022/1854 rendelete (2022. október 6.) a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról, HL L 261.

²⁵ A Tanács (EU) 2022/2577 rendelete (2022. december 22.) a megújuló energia szélesebb körű alkalmazásának felgyorsítását célzó keret meghatározásáról, HL L 335., 2022.12.29.

- (6) A 2018-ban és 2019-ben elfogadott „Tiszta energia minden európainak” csomagra²⁶ épülő, jól integrált piacnak lehetővé kell tennie az Unió számára, hogy rendes piaci körülmények között az ellátásbiztonság és a dekarbonizációs folyamat fenntartásával kihasználja az egységes energiapiac gazdasági előnyeit. A határokon átnyúló összekapcsolhatóság a villamosenergia-rendszer biztonságosabb, megbízhatóbb és hatékonyabb működését is biztosítja.
- (7) A villamosenergia-piac jelenlegi szerkezete emellett hozzájárult ahhoz, hogy a kiskereskedelmi villamosenergia-piacokon új és innovatív termékek, szolgáltatások és intézkedések jelenjenek meg, amelyek támogatják az energiahatékonyságot és elősegítik a megújuló energia használatának elterjedését, valamint a lehetőségek bővítésével hozzásegítik a fogyasztókat, hogy csökkentsék energiaszámláik összegét, beleértve a kereslet kielégítését biztosító kisléptékű termelőlétesítményeket és az újonnan megjelent szolgáltatásokat is. Jövőbeli villamosenergia-piacaink és villamosenergia-rendszereink egyik legfontosabb elemét az energiarendszer digitalizálásában rejlő lehetőségek megléte és azok kiaknázása – például a fogyasztók aktív részvétele – képezi. Ezzel egyidejűleg tiszteletben kell tartani a fogyasztók döntéseit, és lehetővé kell tenni számukra, hogy különféle szerződéses ajánlatok nyújtotta előnyök közül választhassanak.
- (8) Az energiaválsággal összefüggésben azonban a villamosenergia-piac jelenlegi szerkezetét érintő számos fontos hiányosságra is fény derült a fosszilis tüzelőanyag-árak növekedésének és ingadozásának a piaci villamosenergia-árakra gyakorolt rövid távú hatásával kapcsolatban, ami kiszolgáltatott helyzetbe hozza a háztartásokat és a vállalatokat a jelentős áremelkedésekkel szemben, és ami villamosenergia-számláikon is megmutatkozik.
- (9) A megújuló energia és a tiszta, rugalmas technológiák gyorsabb elterjedése a legfenntarthatóbb és legköltséghatékonyabb módja annak, hogy a villamosítás és az energiarendszer integrációja révén strukturálisan csökkenjen a villamosenergia-termeléshez és a közvetlen fogyasztáshoz szükséges fosszilis tüzelőanyagok iránti kereslet. Alacsony működési költségük miatt a megújuló energiaforrások pozitív hatást gyakorolhatnak az uniós villamosenergia-árakra, és hozzájárulhatnak a fosszilis tüzelőanyagok közvetlen fogyasztásának csökkentéséhez.
- (10) A villamosenergia-piac szerkezetében végrehajtott változtatásoknak biztosítaniuk kell, hogy a megújuló energiaforrások elterjedésének előmozdításából és az energetikai átállás egészéből származó előnyök eljussanak a fogyasztókhoz, beleértve a legkiszolgáltatottabb rétegeket is, hogy végső soron védelmet kapjanak az energiaválságokkal szemben, valamint hogy több háztartás ne kerüljön az energiaszegénység csapdájába. Csökkenteniük kell a fosszilis tüzelőanyagok, különösen a gáz magas árának villamosenergia-árakra gyakorolt hatását, amely lehetővé teszi, hogy a háztartások és a vállalkozások hosszú távon kihasználhassák a fenntartható megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású forrásokból származó megfizethető és biztonságos energia előnyeit.

²⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlatpolitika irányításáról, HL L 328., 2018.12.21., 1. o. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (átdolgozás) (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.). Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2002 irányelve (2018. december 11.) az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 328., 2018.12.21., 210. o.). Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/942 rendelete (2019. június 5.) az Energiaszabályozók Európai Uniói Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról (átdolgozás) (HL L 158., 2019.6.14., 22. o.). Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/943 rendelete (2019. június 5.) a villamos energia belső piacáról (átdolgozás) (HL L 158., 2019.6.14., 54. o.). Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/944 irányelve (2019. június 5.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról (átdolgozás) (HL L 158., 2019.6.14., 125. o.).

- (11) A villamosenergia-piaci szerkezet reformja során a lakossági fogyasztók előnyben részesítése mellett az uniós iparágak versenyképességét is javítani kell a karbonsemlegességre való átállásuk megvalósításához szükséges tiszta technológiákkal kapcsolatos beruházások lehetőségének megkönnyítésével. Az energetikai átmenetet az Unióban erős tiszta technológiákra épülő gyártási eljárásokra kell alapozni. A reformok támogatni fogják az ipar megfizethető villamosítását és elősegítik, hogy az Unió globális vezető szerepet töltsön be a tisztaenergia-technológiákkal kapcsolatos kutatás és innováció terén.
- (12) A jól működő és hatékony rövid távú piacok kulcsfontosságú eszközei a megújuló energiaforrások piaci integrációjának és a rugalmasságnak, és elősegítik az energiarendszer költséghatékony integrációját.
- (13) A napon belüli piacok különösen fontosak a változó, megújuló energiaforrások villamosenergia-rendszerbe történő legalacsonyabb költséggel járó integrációjára szempontról, mivel lehetővé teszik a piaci szereplők számára, hogy a villamosenergia-hiánnyal vagy -többlettel a teljesítés időpontjához közelebb kereskedjenek. Mivel az ingadozó teljesítményű megújulóenergia-termelők csak a teljesítési időponthoz közel képesek pontosan megbecsülni termelésüket, alapvető fontosságú, hogy a villamos energia szállítási időpontjához lehető legközelebbi időpontban likvid piacok elérése révén a lehető legtöbb kereskedelmi lehetőséggel rendelkezzenek.
- (14) Ezért fontos, hogy a napon belüli piacok alkalmazkodjanak a változó megújulóenergia-technológiák, például a napenergia és a szélerőenergia részvételéhez, valamint a keresletoldali válaszintézkedésekhez és tároláshoz. A napon belüli piacok likviditását javítani kell az ajánlati könyvek ajánlattételi övezeten belüli piaci szereplők közötti megosztásával, még nulla értékre állított övezetközi kapacitások esetén, vagy a napon belüli piac kapuzárásai időpontja után is. Ezenkívül a napon belüli piac kapuzárásai idején a szállítási időponthoz közelebb kell meghatározni annak érdekében, hogy a piaci szereplőknek a lehető legtöbb lehetőségük legyen a villamosenergia-hiányok és -többletek kereskedelméhez, és hogy a változó megújuló energiaforrásokat hatékonyabban lehessen a villamosenergia-rendszerbe integrálni.
- (15) Emellett a rövid távú villamosenergia-piacokon a minimális ajánlati összeg csökkentésével biztosítani kell a kis rugalmassági szolgáltatók részvételét.
- (16) Az ingadozó teljesítményű megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia hatékony integrálásának biztosítása, valamint a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló villamosenergia-termelés iránti igény csökkentése érdekében azokban az időszakokban, amikor nagy a kereslet a villamos energia iránt, de az ingadozó teljesítményű megújuló energiaforrásokból előállított villamosenergia-termelés alacsony szintű, lehetőséget kell biztosítani a szállításirendszer-üzemeltetők számára, hogy olyan csúcskiegyenlítő terméket dolgozzanak ki, amely alkalmas arra, hogy keresletoldali válaszintézkedésekkel csökkenteni lehessen a villamosenergia-rendszerben a nap meghatározott óráiban jelentkező fogyasztási csúcsokat. A csúcskiegyenlítő terméknek hozzá kell járulnia a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia rendszerbe való integrálásának maximalizálásához azáltal, hogy a villamosenergia-fogyasztást a nap nagyobb megújulóenergia-termeléssel járó időszakai felé tolja el. Mivel a csúcskiegyenlítő termék célja a villamosenergia-fogyasztás csökkentése és áthelyezése, e termék alkalmazási körét a keresletoldali válaszintézkedésekre kell korlátozni. A csúcskiegyenlítő termék beszerzésének oly módon kell történnie, hogy az ne legyen átfedésben a villamosenergia-rendszer stabil frekvenciájának fenntartását célzó kiegyenlítő termékek aktiválásával. Az aktív keresletcsökkentési mennyiségek ellenőrzéséhez a szállításirendszer-üzemeltetőnek olyan referencia-forgatókönyvet kell használnia, amely a csúcskiegyenlítő termék aktiválása nélküli várható villamosenergia-fogyasztást tükrözi.

- (17) A fogyasztókat a villamosenergia-piacon való aktív részvételük és a rugalmasság biztosítása érdekében fokozatosan intelligens fogyasztásmérő rendszerekkel kell ellátni. Számos tagállamban azonban az intelligens fogyasztásmérő rendszerek kiépítése továbbra is lassú ütemben halad. Ahol még nincs telepítve intelligens fogyasztásmérő rendszer, vagy ahol az intelligens fogyasztásmérő rendszerek nem biztosítanak kielégítő szintű adatpontosságot, a szállítási- és elosztórendszer-üzemeltetők számára lehetővé kell tenni, hogy speciális mérőeszközökből származó adatokat használjanak a rugalmassági szolgáltatások – például keresletoldali válasz és energiatárolás – nyomonkövethetősége és kiegyenlítése érdekében. A speciális mérőeszközökből származó adatok nyomonkövethetőségi és kiegyenlítési célú felhasználásának lehetővé tétele várhatóan megkönnyíti a fogyasztók aktív piaci részvételét és a keresletoldali válaszok kidolgozását. A speciális mérőeszközökből származó adatok felhasználásához az adatokra vonatkozó minőségi követelményeket kell meghatározni.
- (18) Ez a rendelet jogalapot hoz létre a személyes adatoknak az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjával összhangban történő kezeléséhez. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az általános adatvédelmi rendeletben meghatározott valamennyi személyesadat-védelmi elv és kötelezettség teljesüljön, beleértve az adatminimalizálásra vonatkozókat is. Amennyiben ezen irányelv célja személyes adatok kezelése nélkül is elérhető, a szolgáltatóknak anonimizált és összesített adatokra kell támaszkodniuk.
- (19) A fogyasztóknak és a szolgáltatóknak hatékony és eredményes tőzsdén kívüli határidős piacokra van szükségük ahhoz, hogy fedezni tudják hosszú távú árkitettséget, és csökkentsék a rövid távú ártól való függőségüket. Annak biztosítása érdekében, hogy az energiafogyasztók Uniós-szerte teljes mértékben élvezhessék az integrált villamosenergia-piacok és az Unión belüli verseny előnyeit, az uniós határidős villamosenergia-piac működését regionális virtuális központok létrehozásával kell javítani a piac jelenlegi széttagoltságának és a számos ajánlattételi övezetben tapasztalt alacsony likviditásnak a kezelése érdekében. A regionális virtuális központoknak több ajánlattételi övezetre is ki kell terjedniük, ugyanakkor biztosítaniuk kell a megfelelő árkorrelációt. Előfordulhat, hogy egyes ajánlattételi övezetekre egy virtuális központ sem terjed ki, így azok nem járulnak hozzá a központ referenciaárához. Ezen ajánlattételi övezetek piaci szereplőinek azonban továbbra is biztosítani kell, hogy egy központon keresztül fedezeti ügyletet köthessenek.
- (20) A virtuális központoknak több ajánlattételi övezet összesített árát kell tükrözniük, és olyan referenciaárat kell biztosítaniuk, amelyet a piaci szereplőknek határidős fedezeti termékek jegyzéséhez kell használniuk. E tekintetben a virtuális központok nem tekinthetők tranzakciókat lebonyolító vagy végrehajtó szervezetekként. A regionális virtuális központoknak referencia-árindex biztosításával lehetővé kell tenniük a rendelkezésre álló likviditás összevonását, és jobb fedezeti lehetőségeket kell biztosítaniuk a piaci szereplők számára.
- (21) A piaci szereplők fedezeti lehetőségeinek bővítése érdekében ki kell terjeszteni az (EU) 2016/1719 bizottsági rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platform szerepét. Az egységes felosztási platformon biztosítani kell a pénzügyi hosszú távú átviteli jogok kereskedelmét a különböző ajánlattételi övezetek és a regionális virtuális központok között. A piaci szereplők által pénzügyi kapacitásjogokra vonatkozóan benyújtott megbízásokat hosszú távú övezetközi kapacitás egyidejű allokálásával kell ellensúlyozni. Az említett ellensúlyozást és allokációt rendszeresen el kell végezni annak érdekében, hogy elegendő rendelkezésre álló likviditást és ezáltal hatékony fedezeti lehetőségeket lehessen biztosítani a piaci szereplők számára. A hosszú távú átviteli jogokat gyakori (a következő hónaptól legalább három évig terjedő) lejáratúval kell kiadni annak érdekében, hogy összhangban legyenek a piaci szereplők által alkalmazott tipikus fedezeti időszakokkal. Az egységes felosztási platformot nyomon kell

követni és végrehajtási intézkedéseknek kell alávetni annak biztosítása érdekében, hogy megfelelően lássa el feladatait.

- (22) A hálózati díjaknak a meglévő hálózat optimalizálására és rugalmassági szolgáltatások – különösen a keresletoldali válasz vagy a tárolás – beszerzésére irányuló innovatív megoldások továbbfejlesztése révén a rugalmassági szolgáltatások használatára kell ösztönözniük a szállítási- és elosztórendszer-üzemeltetőket. E célból a hálózati díjakat úgy kell kialakítani, hogy azok figyelembe vegyék a rendszerüzemeltetők működési és beruházási kiadásait, vagy a kettő hatékony összekapcsolását annak érdekében, hogy költséghatékonyan tudják működtetni a villamosenergia-rendszert. Ez még inkább elősegítené, hogy a megújuló energiaforrások villamosenergia-rendszerbe történő integrálását a legkisebb költséggel lehessen végrehajtani, és lehetővé tenné, hogy a rugalmassági megoldások felértékelődjenek a végső fogyasztók számára.
- (23) A tengeri energiaforrások, például a tengeri szélenergia, a kék energia és az úszó napelempark alapvető szerepet fognak játszani a nagyrészt megújuló energiaforrásokon alapuló energiarendszer kiépítésében és a klímasemlegesség 2050-ig történő biztosításában. Szélesebb körű és hatékony használatuk elterjedése azonban jelentős akadályokba ütközik, amelyek gátolják az említett célok eléréséhez szükséges jelentős kapacitásbővítést. Hasonló akadályok merülhetnek fel a jövőben más tengeri technológiák előtt is. Ezen akadályok közé tartoznak az egynél több piacot érintő tengeri hibrid projektek egyedi topográfiai helyzetéhez kapcsolódó befektetési kockázatok. A szóban forgó tengeri projektek fejlesztőit érintő befektetési kockázatok csökkentése, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a tengeri ajánlattételi övezetekben megvalósuló projektek teljes piaci hozzáféréssel rendelkezzenek a környező piacokhoz, a szállításirendszer-üzemeltetőknél minden piaci időegység tekintetében garantálniuk kell a tengeri projektek számára az adott hibrid rendszerösszekötő kapacitáshoz való hozzáférést. Amennyiben a rendelkezésre álló átviteli kapacitások olyan mértékben csökkennek, hogy a tengeri projekt által egyébként exportálható villamosenergia-termelés teljes mennyisége nem szállítható le a piacra, a kapacitás korlátozásáért felelős szállításirendszer-üzemeltető vagy -üzemeltetők számára a jövőben lehetővé kell tenni, hogy a szűk keresztmetszet-kezelési bevételből arányosan kompenzálják a tengeri projekt üzemeltetőjét. A kompenzáció csak a piac rendelkezésére álló termelési kapacitáshoz kapcsolódhat, amely az időjárási körülményektől függően változhat, és nem számít bele a tengeri projekt leállása és karbantartási műveletei. A részleteket, beleértve azokat a feltételeket is, amelyek esetén az intézkedés hatályát veszítheti, végrehajtási rendeletben kell meghatározni.
- (24) A másnapi nagykereskedelmi piacon először a legalacsonyabb határkölségű erőművekből származó energia kerül elosztásra, viszont minden piaci szereplő azt az árat kapja, amelyet a kereslet kielégítéséhez szükséges utolsó erőmű – vagyis a piaci egyensúly beálltakor igénybe vett, legmagasabb határkölségű erőmű – határozott meg. Ebben az összefüggésben az energiaválság rámutatott arra, hogy a gáz és feketeszén árának hirtelen emelkedése a gáz- és széntüzelésű villamosenergia-termelő létesítmények másnapi nagykereskedelmi piaci árának kivételes és tartós emelkedéséhez vezethet. Ez pedig Uniószerre szokatlanul magas árakhoz vezetett a másnapi piacon, mivel a gáz- és széntüzelésű erőművek általában a villamos energia iránti kereslet kielégítéséhez szükséges legnagyobb határkölségű erőművek.
- (25) Tekintettel arra, hogy a másnapi piaci ár referenciaként szolgál a többi nagykereskedelmi villamosenergia-piac áraihoz, és hogy az elszámolóárat valamennyi piaci szereplő megkapja, a jelentősen alacsonyabb határkölségű technológiák működtetői folyamatosan nagy bevételeket könyveltek el.
- (26) Az Unió dekarbonizációs céljainak és az energiatfüggetlenséget célzó REPowerEU tervben meghatározott célkitűzéseknek az elérése érdekében az Uniónak jelentős mértékben fel kell

gyorsítania a megújuló energiaforrások használatának előmozdítását. Tekintettel az e célok eléréséhez szükséges jelentős beruházásokra, a piacnak hosszú távú árjelzés kialakításáról kell gondoskodnia.

- (27) Ennek keretében a tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy megfelelő piaci feltételeket teremtsenek a hosszú távú piaci alapú eszközök, például az energiavásárlási megállapodások számára. Az energiavásárlási megállapodások a villamosenergia-termelők és -vásárlók közötti kétoldalú beszerzési megállapodások. A fogyasztó számára hosszú távú árstabilitást, a gyártó számára pedig kiszámíthatóságot biztosítanak beruházási döntéseik meghozatalához. Mindazonáltal csak néhány tagállam rendelkezik aktív piaccal a energiavásárlási megállapodások számára, a vásárlók pedig jellemzően nagyvállalatokra korlátozódnak, nem utolsósorban azért, mert az energiavásárlási megállapodások megkötését számos akadály nehezíti, különösen azért, mert ezekben a hosszú távú megállapodásokban a vevő nemfizetésével kapcsolatos kockázat fedezése nehézségekbe ütközik. A tagállamoknak figyelembe kell venniük annak szükségességét, hogy az energiavásárlási megállapodások tekintetében dinamikus piacot hozzanak létre az integrált nemzeti energia- és klímaterveikben meghatározott energetikai dekarbonizációs célkitűzések megvalósítására irányuló szakpolitikák meghatározásakor.
- (28) Az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv 15. cikkének (8) bekezdése szerint a tagállamoknak értékelniük kell a megújuló energiaforrásokra vonatkozó hosszú távú energiavásárlási megállapodások létrejöttét nehezítő szabályozási és adminisztratív akadályokat, meg kell szüntetniük az említett megállapodások indokolatlan akadályait, és elő kell segíteniük az ilyen megállapodások elterjedését. Emellett a tagállamoknak integrált nemzeti energia- és klímaterveikben ismertetniük kell a megújuló energiaforrásokra vonatkozó energiavásárlási megállapodások elterjedését megkönnyítő szakpolitikákat és intézkedéseket. Az energiavásárlási megállapodások piacát érintő szabályozási környezetre vonatkozó jelentéstételi kötelezettség sérelme nélkül a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az energiavásárlási megállapodás keretében vállalt hosszú távú fizetési kötelezettségek nemteljesítéséhez kapcsolódó pénzügyi kockázatcsökkentő eszközökhöz azok a vállalkozások is hozzáférjenek, amelyek az energiavásárlási megállapodások piacán belépési korlátokkal szembesülnek és nem küzdenek pénzügyi nehézségekkel a EUMSZ 107. és 108. cikkével összhangban. A tagállamok dönthetnek úgy, hogy piaci áron működő garanciarendszert hoznak létre. A tagállamoknak olyan rendelkezéseket kell bevezetniük, amelyek – például pénzügyi energiavásárlási megállapodások alkalmazásával – megakadályozzák a villamosenergia-piacok likviditásának csökkenését. A tagállamok nem támogathatnak fosszilis tüzelőanyagokból előállított villamos energia vásárlására vonatkozó energiavásárlási megállapodásokat. Míg az alapértelmezett megközelítés szerint nem lehet különbséget tenni a fogyasztók között, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy ezekkel az eszközökkel a fogyasztók meghatározott kategóriáit célozzák meg, objektív és megkülönböztetésmentes kritériumok alkalmazásával. Ennek keretében a tagállamoknak figyelembe kell venniük az uniós szinten, például az Európai Beruházási Bank (EBB) által biztosított eszközök potenciális szerepét.
- (29) A tagállamok számos eszközzel rendelkeznek az energiavásárlási megállapodások piaca fejlesztésének támogatására az állami támogatások tervezése és elosztása során. az energiavásárlási megállapodások piacának kialakítását és növekedését segíteni, ha az állami támogatási eljárásban részt vevő megújulóenergia-projektek fejlesztői számára lehetővé tennék, hogy a termelés egy részét energiavásárlási megállapodáson keresztül értékesítsék. Ezen túlmenően a pályázatok értékelésének részeként a tagállamoknak olyan kritériumok alkalmazására kell törekedniük, amelyek ösztönzik a belépési korlátokkal küzdő piaci szereplők, például a kis- és középvállalkozások (kkv-k) hozzáférését az energiavásárlási

megállapodások piacához, előnyben részesítve azokat az ajánlattevőket, akik kötelezettséget vállalnak arra, hogy a projekt által előállított energia egy részére energiavásárlási megállapodást kötnek egy vagy több olyan potenciális vevővel, amelyek az energiavásárlási megállapodások piacára való belépés tekintetében nehézségekkel küzdenek.

- (30) Amennyiben a tagállamok úgy döntenek, hogy az Unió dekarbonizációs célkitűzéseinek elérése érdekében támogatják az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, nem fosszilis tüzelőanyagokból származó villamosenergia-termelésre irányuló, államilag finanszírozott új beruházásokat (közvetlen ártámogatási rendszerek), ezeket a rendszereket kétirányú kompenzációs különbözeti szerződésekkel kell strukturálni, amelyek a bevételi garancia mellett felső korlátot szabnak az érintett termelőeszközből kivethető piaci bevételeknek. A villamosenergia-termelésre irányuló új beruházások az új villamosenergia-termelő létesítményekbe történő beruházásokat, a meglévő villamosenergia-termelő létesítmények átalakítását célzó beruházásokat, a meglévő villamosenergia-termelő létesítmények bővítését vagy élettartamuk meghosszabbítását célzó beruházásokat foglalják magukban.
- (31) Az említett kétirányú kompenzációs különbözeti szerződésekkel biztosítani lehetne, hogy a termelők állami támogatásban részesülő új villamosenergia-termelési beruházásokból származó bevételei függetlenebbé váljanak a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló energiatermelés áringadozásaitól, amely általában meghatározza a másnapi piaci árat.
- (32) Amennyiben azonban a közvetlen ártámogatási rendszerek kétirányú kompenzációs különbözeti szerződések formájában történő létrehozására vonatkozó korlátozás leszűkíti a tagállamok által a megújuló energiaforrások tekintetében alkalmazható közvetlen ártámogatási rendszerek típusait, azt az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, nem fosszilis tüzelőanyag-technológiákra kell korlátozni, amelyek működési költségei alacsonyak és stabilak, valamint azokra a technológiákra, amelyek jellemzően nem biztosítanak rugalmasságot a villamosenergia-rendszeren belül, kizárva ugyanakkor azokat a technológiákat, amelyek piaci bevezetése korai szakaszban tart. Erre azért van szükség, hogy a magas határköltségekkel járó termelési technológiák gazdasági életképessége ne kerüljön veszélybe, és fenn lehessen tartani azokat az ösztönzőket, amelyek biztosítják, hogy a villamosenergia-rendszeren belül rugalmasságot biztosító technológiák alternatív költségeikre támaszkodva kialakított ajánlattal jelenjenek meg a villamosenergia-piacon. Emellett a kétirányú kompenzációs különbözeti szerződések formájában biztosított közvetlen ártámogatási rendszerek létrehozására vonatkozó korlátozás nem alkalmazandó azokra a kialakulóban lévő technológiákra, amelyek esetében más típusú közvetlen ártámogatási rendszerekkel hatékonyabb módon ösztönözhető az említett technológiák elterjedése. A korlátozás nem érinti az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (3) bekezdése szerinti, a kisméretű létesítményekre és demonstrációs projektekre vonatkozó esetleges mentességet, és az említett irányelv 22. cikkének (7) bekezdésével összhangban figyelembe veszi a megújulóenergia-közösségek sajátosságait.
- (33) Tekintettel arra, hogy a termelők számára biztonságos szabályozási környezetet kell kialakítani, a tagállamok azon kötelezettségét, hogy kétirányú kompenzációs különbözeti szerződések formájában közvetlen ártámogatási rendszereket alkalmazzanak a villamosenergia-termelésre, csak a fenti preambulumbekkezdésben meghatározott energiaforrásokból történő villamosenergia-termelésre irányuló új beruházásokra kell alkalmazni.
- (34) A piaci bevételek felső korlátának köszönhetően a kétirányú kompenzációs különbözeti szerződések formájában nyújtott közvetlen ártámogatási rendszereknek további bevételi forrást kell biztosítaniuk a tagállamok számára magas energiaárak idején. A magas villamosenergia-árak fogyasztói energiaszámlákra gyakorolt hatásának további enyhítése érdekében a

tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a kétirányú kompenzációs különbözeti szerződések formájában nyújtott közvetlen ártámogatási rendszerek hatálya alá tartozó termelőkől beszedett bevételeket a végső villamosenergia-fogyasztók valamennyi csoportja, többek között a háztartások, a kkv-k és az ipari fogyasztók felé továbbítják, az érintettek energiafogyasztása szerint. A bevételek újraelosztásának oly módon kell történnie, amely biztosítja, hogy a fogyasztókat bizonyos mértékig továbbra is érintse az árjelzés, és magas energiaárak esetén csökkentsék fogyasztásukat, vagy fogyasztási szokásaikat olyan időszakok szerint alakítsák át, amikor az árak alacsonyabbak (amelyek jellemzően azok az időszakok, amikor a megújuló energiaforrások termelésének részaránya magasabb). A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a bevételeknek a végső villamosenergia-fogyasztók közötti újraelosztása ne befolyásolja az egyenlő versenyfeltételeket és a különböző szolgáltatók közötti versenyt.

- (35) A tagállamoknak biztosítaniuk kell továbbá, hogy a közvetlen ártámogatási rendszerek – függetlenül attól, hogy milyen formában nyújtják – ne ássák alá a villamosenergia-piacok hatékony működését, versenyképességét és likviditását, továbbra is arra ösztönözve egyrészt a termelőket, hogy reagáljanak a piaci jelzésekre, és többek között leállítsák a termelést, amikor a villamosenergia-árak nem érik el a működési költségeiket, másrészt a végső fogyasztókat, hogy magas villamosenergia-árak esetén csökkentsék a fogyasztást. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a támogatási rendszerek ne akadályozzák kereskedelmi szerződések, például energiavásárlási megállapodások létrejöttét.
- (36) Így a kétirányú kompenzációs különbözeti szerződések és az energiavásárlási megállapodások kiegészítő szerepet töltenek be az energetikai átállás előmozdításában, valamint a megújuló energiaforrások és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia nyújtotta előnyök fogyasztók számára történő eljuttatásában. Az e rendeletben meghatározott követelményekre is figyelemmel a tagállamok szabadon dönthetnek arról, hogy milyen eszközöket használnak dekarbonizációs célkitűzéseik eléréséhez. Az energiavásárlási megállapodásokon keresztül a magánbefektetők hozzájárulnak a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia használatának további előmozdításához, miközben hosszú távon alacsony és stabil villamosenergia-árak biztosíthatók. Hasonlóképpen, kétirányú kompenzációs különbözeti szerződések révén ugyanezt a célt a fogyasztók nevében eljáró közjogi szervezetek is elérhetik. Mindkét eszközre szükség van az Unió dekarbonizációs céljainak a megújuló és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energia használatának előmozdításával történő eléréséhez, és ezzel egyidejűleg az alacsony költségű villamosenergia-termelés fogyasztókat érintő előnyeinek előmozdításához.
- (37) A megújuló energiaforrások gyorsabb elterjedéséhez elengedhetetlen a rugalmassági megoldások fokozott rendelkezésre állása a megújuló energiaforrások hálózatba való integrálásának biztosítása érdekében, valamint annak ahhoz, hogy a villamosenergia-rendszer és a hálózat alkalmazkodni tudjon a villamosenergia-termelés és -fogyasztás különböző időszakokon belüli változékonyságához. A szabályozó hatóságoknak az átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetők hozzájárulása alapján rendszeresen fel kell mérniük, hogy a villamosenergia-rendszeren belül milyen rugalmassági tényezők szükségesek. A villamosenergia-rendszer rugalmassági igényeinek felmérése során figyelembe kell venni a rugalmassági forrásokat – például a rugalmas villamosenergia-termelést, a rendszerösszekötőket, a keresletoldali válaszingedéseket, az energiatárolást vagy a megújuló tüzelőanyagok előállítását – célzó valamennyi meglévő és tervezett beruházást (beleértve a hálózathoz még nem csatlakoztatott meglévő eszközöket is), tekintettel az energiarendszer dekarbonizációjának szükségességére. Ennek alapján a tagállamoknak meg kell határozniuk a nem fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos rugalmassági megoldásokra – például a

keresletoldali válaszingtézkedésekre és a tárolásra – vonatkozó nemzeti célkitűzést, amelyet az integrált nemzeti energia- és klímaterveikben is figyelembe kell venniük.

- (38) A nem fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos rugalmassági megoldásokra – például a keresletoldali válaszingtézkedésekre és a tárolási beruházási igényekre – vonatkozó nemzeti célkitűzés elérése érdekében a tagállamok kapacitásmechanizmusokat alakíthatnak ki vagy alakíthatnak át a zöld és rugalmas kapacitásmechanizmus létrehozásához. A meglévő szabályokkal összhangban kapacitásmechanizmust alkalmazó tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a nem fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos rugalmassági megoldások – például a keresletoldali válasz és a tárolás – részvételét, további kritériumok vagy jellemzők bevezetésével a kapacitásmechanizmus kialakításába.
- (39) A környezetvédelmi célkitűzések megvalósításának támogatása érdekében az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet 22. cikkének (4) bekezdésében meghatározott széndioxid-kibocsátási határértéket felső határértéknek kell tekinteni. Ezért a tagállamok műszaki teljesítményszabványokat és széndioxid-kibocsátási határértékeket állapíthatnak meg, amelyek a kapacitásmechanizmusokban való részvételt a rugalmas, fosszilis tüzelőanyagoktól mentes technológiákra korlátozzák, teljes összhangban az éghajlatvédelmi, környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról szóló iránymutatással²⁷, amely arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a kapacitásmechanizmusokban zöld kritériumokat vezessenek be.
- (40) Ezen túlmenően, ha a tagállamok nem alkalmaznak kapacitásmechanizmust, vagy ha kapacitásmechanizmusuk kialakításának további kritériumai vagy jellemzői nem elegendők a keresletoldali válaszokkal és a tárolási beruházásokkal kapcsolatos nemzeti célkitűzések eléréséhez, akkor rugalmassági támogatási rendszereket alkalmazhatnak, amelyek a nem fosszilis tüzelőanyagokkal kapcsolatos rugalmassági megoldások – például a kereslet kielégítése és a tárolás – rendelkezésre álló kapacitására vonatkozó kifizetésekből állnak.
- (41) Az új termelő- és keresleti létesítmények, különösen a megújulóenergia-erőművek hálózathoz való csatlakoztatásának folyamata gyakran szenved késedelmet. E késedelmek egyik oka a beruházó által választott helyszínen rendelkezésre álló hálózati kapacitás hiánya, ami a hálózat bővítését vagy megerősítését igényli a létesítmények rendszerhez történő biztonságos csatlakoztatásához. Egy új kötelezettség bevezetésével, amely – mind szállítási, mind elosztási szinten – előírja a villamosenergia-rendszerüzemeltetők számára a működési területükön rendelkezésre álló hálózati kapacitásra vonatkozó információk közzétételét és frissítését, megkönnyítené a befektetők számára, hogy a hálózaton belüli hálózati kapacitás rendelkezésre állására vonatkozó információk alapján hozzanak döntéseket, és ez hozzájárulna a megújuló energia elterjedésének szükséges felgyorsításához.
- (42) Továbbá a hálózathoz való csatlakozás iránti kérelmekkel kapcsolatos hosszú válaszadási idő kezelése érdekében a szállítási- és elosztórendszer-üzemeltetőknek egyértelmű és átlátható tájékoztatást kell nyújtaniuk a rendszerhasználók számára a csatlakozási kérelmek feldolgozásának állapotáról és kezeléséről. A szállítási- és elosztórendszer-üzemeltetőknek az ilyen tájékoztatást a kérelem benyújtásától számított három hónapon belül kell nyújtaniuk.
- (43) Az energiaválság alatt a fogyasztóknak rendkívül ingadozó nagykereskedelmi energiaárakkal kellett szembesülniük, és csak korlátozott lehetőségük volt az energiapiacra való megjelenésre. Ennek következtében sok háztartásnak nehézségekbe ütközött a számlabefizetés. Ez leginkább a

²⁷ A Bizottság közleménye – 2022. évi iránymutatás az éghajlatvédelmi, a környezetvédelmi és energetikai állami támogatásokról (HL C 80., 2022.2.18., 1. o.).

kiszolgáltatott fogyasztókat és az energiaszegény háztartásokat érinti²⁸, de a közepes jövedelmű háztartások is szembesülnek ezekkel a kihívásokkal. Ezért fontos, hogy a fogyasztói jogokat és a fogyasztók védelmét a jelen kor igényeinek megfelelően kiigazítsuk, lehetővé téve a fogyasztók számára, hogy részesüljenek az energetikai átállás előnyeiből, villamosenergia-számláikat függetleníteni tudják az energiapiacokon tapasztalható rövid távú ármozgásoktól, valamint hogy a kockázat a szolgáltatók és a fogyasztók között egyforma mértékben oszljon meg.

- (44) A fogyasztók szempontjából fontos, hogy a rendelkezésükre álló ajánlatok széles köréből igényeik szerint választhassák ki a megfelelő szerződést. A szolgáltatók azonban csökkentették ajánlataik számát, egyre ritkábbak a rögzített árú szerződések, és az ajánlatok választéka is szegényebb lett. A fogyasztóknak mindig lehetőséget kell biztosítani arra, hogy megfizethető, rögzített árú és határozott idejű szerződést válasszanak, a szolgáltatók pedig a szerződés lejárta előtt nem módosíthatják egyoldalúan a feltételeket.
- (45) Ha a szolgáltatók nem biztosítják, hogy villamosenergia-portfóliójuk megfelelő fedezettel rendelkezzen a nagykereskedelmi villamosenergia-árak változásaival szemben, az pénzügyi kockázatot jelenthet számukra, és csőd esetén a költségek fogyasztókra és más rendszerhasználókra hárulhatnak át. Ezért biztosítani kell, hogy a szolgáltatók megfelelő fedezettel rendelkezzenek rögzített árú szerződések nyújtása esetén is. A megfelelő fedezeti stratégia kialakításakor figyelembe kell venni a szolgáltatók saját termeléséhez és kapitalizációjához való hozzáférést, valamint a nagykereskedelmi piaci árak változásainak való kitettséget.
- (46) A fogyasztók számára lehetővé kell tenni, hogy megválasszassák azt a szolgáltatót, amelyik az igényeiknek leginkább megfelelő árat és szolgáltatást kínálja számukra. A mérési és egyedi mérési technológia, valamint az információs és kommunikációs technológia fejlődése ma már műszakilag lehetővé teszi, hogy egyetlen helyszínen több szolgáltató is működjön. A fogyasztóknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy – ha úgy kívánják – éljenek e lehetőségekkel, és külön szolgáltatót válasszanak, különösen az árammal működő készülékek, például hőszivattyúk vagy elektromos járművek esetében, amelyek különösen nagy fogyasztásúak, vagy amelyek az árjelzéseknek megfelelően képesek automatikusan megváltoztatni villamosenergia-fogyasztásukat. Ezenkívül a rugalmas, szabályozható terhelésű készülékekhez csatlakoztatott vagy azokba ágyazott, gyorsan reagáló, külön erre szolgáló fogyasztásmérő eszközökkel a végső fogyasztók más ösztönzőkön alapuló keresletoldali válaszrendszerekben is részt vehetnek, amelyek rugalmassági szolgáltatásokat nyújtanak a villamosenergia-piacon, valamint a szállítási- és elosztórendszer-üzemeltetők számára. Összességében az említett intézkedések várhatóan hozzájárulnak a keresletoldali válaszok szélesebb körű alkalmazásához és a tudatos fogyasztói magatartás kialakításához, lehetővé téve a felhasználók számára, hogy nagyobb ellenőrzést gyakoroljanak saját energiafogyasztásuk és számláik felett, miközben további rugalmasságot biztosítanak a villamosenergia-rendszeren belül a kereslet- és kínálatoldali áringadozások kezelése érdekében.
- (47) Az egyre összetettebbé váló szolgáltatói ajánlatok és a különböző marketinggyakorlatok miatt a fogyasztók gyakran nincsenek teljes mértékben tisztában azzal, hogy mit írnak alá. Különösen nem egyértelmű az ár megállapításának módja, a szerződés meghosszabbításának feltételei, a szerződés felmondásának következményei vagy a feltételek szolgáltató általi

²⁸ Egyes csoportokat – például a nőket, a fogyatékossgal élő személyeket, az időseket, a gyermekeket, valamint a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyeket – nagyobb mértékben veszélyeztet az energiaszegénység kockázata, vagy jobban ki vannak téve az energiaszegénység káros hatásainak.

megváltoztatásának okai. Ezért a szolgáltatói ajánlatokra vonatkozó legfontosabb információkat a szolgáltatóknak vagy az aggregálásban részt vevő piaci szereplőknek a szerződés aláírása előtt tömör és könnyen érthető módon kell a fogyasztók rendelkezésére bocsátaniuk.

- (48) A szolgáltató esetleges kiesése esetén a fogyasztók folyamatos ellátásának biztosítása érdekében a tagállamokat kötelezni kell arra, hogy végső menedékes szolgáltatókat jelöljenek ki, amelyek egyetemes szolgáltatóként kezelhetők. A végső menedékes szolgáltató lehet egy vertikálisan integrált vállalkozás elosztási feladatokat is ellátó értékesítési részlege, amennyiben az megfelel az (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv 35. cikkében foglalt szétválasztási követelményeknek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a tagállamok kötelesek lennének meghatározott minimáláron kínálni a szolgáltatást.
- (49) Az energiamegosztás erősíti az emelkedő és ingadozó nagykereskedelmi piaci árak fogyasztói energiaszámlákra gyakorolt hatásaival szembeni ellenálló képességet, elősegíti a tudatos fogyasztói magatartás szélesebb körben történő kialakítását olyanok számára is – mint például az energiaszegény háztartások és kiszolgáltatót fogyasztók –, akiknek egyébként pénzügyi vagy térbeli korlátok miatt nincs lehetőség arra, hogy aktív fogyasztóvá váljanak, emellett további magántőke-befektetések mozgósításával és a javadalmazási módok diverzifikálásával előmozdítja a megújuló energia használatának fokozott elterjedését. A megfelelő árjelzések és tárolólétesítmények integrálásával az energiamegosztás segíthet megteremteni azokat az alapokat, amelyek a kisfogyasztók rugalmassági potenciáljának legjobb kihasználásához szükségesek.
- (50) A tároló- vagy termelőlétesítményt tulajdonló vagy bérlő aktív fogyasztók számára biztosítani kell a jogot arra, hogy a többlettermelést megosszák, és lehetővé tegyék más fogyasztók számára, hogy aktív fogyasztókká váljanak, vagy hogy a közösen bérelt vagy tulajdonolt létesítményekben előállított vagy tárolt megújuló energiát közvetlenül vagy harmadik felet képviselő közvetítőn keresztül megosszák. Az energiamegosztási megállapodások vagy aktív fogyasztók közötti magánszerződésen alapulnak, vagy jogi személyiséggel bíró szervezeten keresztül szerveződnek. Az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvben meghatározott megújulóenergia-közösségre vagy az (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelvben meghatározott helyi energiaközösségre vonatkozó kritériumokat magában foglaló jogi személyiséggel bíró szervezet megoszthatja tagjaival a teljes mértékben tulajdonukban lévő létesítményekben előállított villamos energiát. Az energiamegosztás védelmi és tudatos fogyasztói magatartás kialakítására vonatkozó keretének különös figyelmet kell fordítania az energiaszegény háztartásokra és kiszolgáltatót fogyasztókra.
- (51) Az energiamegosztás lehetővé teszi a több aktív fogyasztó közös fellépésével a hálózatba betáplált saját termelésű vagy tárolt villamos energia együttes fogyasztását. A tagállamoknak megfelelő informatikai infrastruktúrát kell létrehozniuk, amely lehetővé teszi az adminisztratív adatoknak a saját termelésű vagy tárolt megújuló energiával való összehasonlítását egy bizonyos fogyasztási időszakon belül az energiaszámla energiakomponensének kiszámítása céljából. Az e létesítmények által termelt energiát a fogyasztók összesített terhelési profiljai között kell elosztani az aktív fogyasztók által előre meghatározott vagy elfogadott statikus, változó vagy dinamikus számítási módszerek alapján.
- (52) A kiszolgáltatót helyzetben lévő fogyasztókat megfelelően védeni kell az áramkimaradásokkal szemben, és nem szabad őket olyan helyzetbe hozni, amely a hálózatról való lecsatlakozásra kényszeríti őket. Továbbra is alapvető fontosságú a szolgáltatók és az érintett nemzeti hatóságok szerepe abban, hogy a kiszolgáltatót helyzetben lévő fogyasztók által energiafogyasztásuk és költségeik kezelése érdekében igénybe vehető, rövid és hosszú távon

egyaránt megfelelő intézkedéseket határozzanak meg, többek között a szociális biztonsági rendszerekkel való szoros együttműködésben.

- (53) A villamosenergia-ellátás árképzésébe való állami beavatkozás főszabály szerint piactorzító intézkedésnek minősül. Ilyen beavatkozás ezért csak közszolgáltatási kötelezettségként, meghatározott feltételek mellett hajtható végre. Ezen irányelv értelmében szabályozott árak alkalmazhatók az energiaszegénységben élő és kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások esetében, beleértve a költség alatti árakat is, valamint – átmeneti intézkedésként – a háztartások és a mikroállalkozások esetében. Válság idején, amikor a villamos energia nagy- és kiskereskedelmi árai jelentősen emelkednek, és ez negatív hatással van a gazdaság egészére, a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy ideiglenesen kiterjesszék a szabályozott árak alkalmazását a kkv-kra is. Mind a háztartások, mind a kkv-k esetében átmenetileg lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy a költség alatti szabályozott árakat határozzanak meg, feltéve, hogy ez nem okoz torzulást a szolgáltatók között, és a szolgáltatók kompenzációt kapnak a költség alatti ellátás költségeiért. Ügyelni kell azonban arra, hogy ez az árszabályozás célzott legyen, és ne ösztönözzen a fogyasztás növelésére. Ezért az ilyen árszabályozást háztartások esetében a háztartások átlagos fogyasztásának 80%-ára, kkv-k esetében pedig az előző évi fogyasztás 70%-ára kell korlátozni. A Bizottságnak kell meghatároznia, hogy mikor áll fenn ilyen villamosenergia-árválság, és következésképpen, hogy mikor válik alkalmazhatóvá ez a lehetőség. A Bizottságnak kell meghatároznia a fent említett helyzet érvényességi idejét is, amely időtartam alatt a szabályozott árak ideiglenesen meghosszabbíthatók, és amely legfeljebb egy évre szólhat. Amennyiben az e rendeletben előírányozott intézkedések bármelyike állami támogatásnak minősül, az ilyen intézkedésekre vonatkozó rendelkezések nem érintik az EUMSZ 107. és 108. cikkének alkalmazását.
- (54) Az e rendeletben előírányozott intézkedések nem érintik továbbá a 2014/65/EU irányelv, az (EU) 2016/1011 rendelet és a 648/2012/EU rendelet alkalmazását.
- (55) Az (EU) 2019/942 európai parlamenti és tanácsi rendeletet, az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendeletet, az (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelvet és az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvet ennek megfelelően módosítani kell.
- (56) Mivel e rendelet céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez a rendelet nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A villamos energia belső piacáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításai

Az (EU) 2019/943 rendelet a következőképpen módosul:

1. Az 1. cikk a következőképpen módosul:

[a] a b) pont helyébe a következő szöveg lép:

„b) olyan alapelveket állapítson meg a jól működő, integrált villamosenergia-piacok számára, amelyek lehetővé teszik az erőforrások valamennyi szolgáltatója és a villamos energia valamennyi felhasználója számára a megkülönböztetésmentes piaci hozzáférést, lehetővé teszik a határidős villamosenergia-piacok fejlődését, hogy a szolgáltatók és a fogyasztók fedezni tudják a villamosenergia-árak jövőbeli volatilitásának kockázatát vagy megvédjék magukat azzal szemben, bővítik a fogyasztók döntési mozgásterét, biztosítják a versenyképességet a globális piacon, fokozzák a rugalmasságot a keresletoldali válasz, az energiatárolás és más nem fosszilis forrásokon alapuló rugalmassági megoldások révén, biztosítják az energiahatékonyságot, megkönnyítik a térben megoszló kereslet és kínálat közösségekbe tömörült piaci jelenlétét, és megteremtik a megújuló erőforrásokból előállított villamos energia piaci és ágazati integrációjának és piaci alapú árképzésének feltételeit;”

[b] a szöveg a következő ponttal egészül ki:

„e) támogassa a megújulóenergia-termelésre irányuló hosszú távú beruházásokat, valamint lehetővé tegye, hogy a fogyasztók energiaszámlái kevésbé függjenek a rövid távú villamosenergia-piaci árak, különösen a fosszilis tüzelőanyagok árainak ingadozásától közép- és hosszú távon.”

2. A 2. cikk az alábbi pontokkal egészül ki:

„72. »csúcsóra«: az az óra, amely a legnagyobb villamosenergia-fogyasztással és egyúttal a megújuló energiaforrásokból származó alacsony szintű villamosenergia-termeléssel jár, az övezetközi forgalmat is figyelembe véve;

73. »csúcskiegyenlítés«: a piaci szereplők azon képessége, hogy az átvitelrendszer-üzemeltető által meghatározott csúcsórákban csökkentsék a villamosenergia-fogyasztást;
74. »csúcskiegyenlítő termék«: olyan piaci alapú termék, amelyen keresztül a piaci szereplők csúcskiegyenlítést nyújthatnak az átvitelrendszer-üzemeltetők részére;
75. »virtuális központ«: egynél több ajánlattételi övezetet lefedő nem fizikai régió, amelyre vonatkozóan egy módszertan alkalmazásával indexárat állapítanak meg;
76. »kétirányú különbözeti szerződés«: a villamosenergia-termelő létesítmény üzemeltetője és egy másik fél – általában egy állami szerv – között létrejött olyan szerződés, amely egyaránt biztosítja a minimális díjazás védelmét és a túldíjazás korlátozását; a szerződés célja, hogy a termelőlétesítmény számára fenntartsa azokat az ösztönzőket, amelyek annak hatékony működését és villamosenergia-piaci részvételét biztosítják, és megfelel az (EU) 2018/2001 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében és 4. cikke (3) bekezdésének első és harmadik albekezdésében meghatározott elveknek;
77. »energiavásárlási megállapodás«: szerződés, amelynek keretében egy természetes vagy jogi személy vállalja, hogy egy villamosenergia-termelőtől piaci alapon villamos energiát vásárol;
78. »piaci bevétel«: a villamosenergia-termelő által a villamos energia Unión belüli értékesítéséért és szállításáért szerzett bevétel, függetlenül attól, hogy a csere milyen szerződéses formában történik, a tagállamok által nyújtott támogatások kivételével;
79. »célzott mérőeszköz«: olyan eszközhöz csatlakoztatott vagy abba beágyazott olyan eszköz, amely keresletoldali válasz- vagy rugalmassági szolgáltatásokat értékesít a villamosenergia-piacon vagy az átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetők számára;
80. »rugalmasság«: a villamosenergia-rendszer azon képessége, hogy alkalmazkodjon a termelési és fogyasztási minták változékonyságához és a hálózat rendelkezésre állásához a vonatkozó piaci időkereteken belül.”

3. A 7. cikk a következőképpen módosul:

[a] az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(1) Az átvitelrendszer-üzemeltetők és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők vagy az általuk kijelölt jogalanyok együtt gondoskodnak – az (EU) 2015/1222 rendelettel összhangban – az integrált másnapi és napon belüli piacok megszervezéséről. Az átvitelrendszer-üzemeltetők és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők uniós vagy ha célszerűbb, regionális szinten együttműködnek

egymással annak érdekében, hogy maximalizálják az Unión belüli másnapi és napon belüli villamosenergia-kereskedés hatékonyságát és eredményességét. Az együttműködési kötelezettség nem érinti az uniós versenyjog alkalmazását. A villamosenergia-kereskedéssel kapcsolatos funkcióikban az átvitelrendszer-üzemeltetők és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők felett az (EU) 2019/944 irányelv 59. cikkének megfelelően a szabályozó hatóságok és az (EU) 2019/942 rendelet 4. és 8. cikkének megfelelően az ACER szabályozói felügyeletet gyakorol.”

[b] a (2) bekezdés a következőképpen módosul:

i. a c) pont helyébe a következő szöveg lép:

„c) minden piaci szereplő tekintetében maximalizálniuk kell az övezetközi és övezeten belüli kereskedésben való, a valós időhöz a lehető legközelebbi, minden ajánlattételi övezetre kiterjedő, megkülönböztetésmentes módon történő részvétel lehetőségét;”

ii. a bekezdés a következő ca) ponttal egészül ki:

„ca) oly módon kell szerveződniük, hogy biztosítsák a likviditás megosztását az összes kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltető között, mind az övezetközi, mind az övezeten belüli kereskedés tekintetében;”

4. A szöveg a következő 7a. és 7b. cikkel egészül ki:

„7 a. cikk

Csúcskiegyenlítő termék

- (1) A villamosenergia-irányelv 40. cikke (5) és (6) bekezdésének sérelme nélkül az átvitelrendszer-üzemeltetők a csúcsórákban jelentkező villamosenergia-igény csökkentése érdekében csúcskiegyenlítő termékeket szerezhettek be.
- (2) Azok az átvitelrendszer-üzemeltetők, amelyek csúcskiegyenlítő terméket kívánnak beszerezni, javaslatot nyújtanak be az érintett tagállam szabályozó hatóságához, amelyben meghatározzák a csúcskiegyenlítő termék méretezését és beszerzésének feltételeit. Az átvitelrendszer-üzemeltetők javaslatának meg kell felelnie a következő követelményeknek:
 - a) a csúcskiegyenlítő termék méretezése elemzésen alapul, amely megvizsgálja, hogy az ellátásbiztonság biztosítása érdekében szükség van-e kiegészítő szoltáltatásra. Az elemzésnek a szabályozó hatóság által jóváhagyott megbízhatósági standardot, vagy objektív és átlátható hálózati stabilitási kritériumokat kell figyelembe vennie. A méretezés során figyelembe kell venni a kereslet előrejelzését, a megújuló

energiaforrásokból előállított villamos energiára vonatkozó előrejelzést és a rendszerben a rugalmasság egyéb forrásaira vonatkozó előrejelzést. A csúcskiegyenlítő termék méretezését korlátozni kell annak biztosítása érdekében, hogy a termék várható előnyei ne haladják meg az előrejelzett költségeket;

- b) a csúcskiegyenlítő termékek beszerzésének objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumokon kell alapulnia, és a keresletoldali válaszra kell korlátozódnia;
 - c) a csúcskiegyenlítő termék beszerzésének versenyeztetési ajánlattételi eljárás keretében kell történnie, az előre meghatározott műszaki és környezetvédelmi kritériumoknak való megfelelés legalacsonyabb költségén alapuló kiválasztással;
 - d) a csúcskiegyenlítő termékre vonatkozó szerződéseket leghamarabb két nappal annak aktiválása előtt lehet megkötni, és a szerződéses időtartam legfeljebb egy nap lehet;
 - e) a csúcskiegyenlítő termék aktiválása nem csökkentheti az övezetközi kapacitást;
 - f) a csúcskiegyenlítő termék aktiválására a másnapi piac zárása után és a kiegyenlítő piac nyitása előtt kerülhet sor;
 - g) a csúcskiegyenlítő termék nem vonhat maga után a fogyasztásmérő pont mögött megkezdett villamosenergia-termelést.
- (3) A csúcskiegyenlítő termék aktiválásából eredő tényleges fogyasztáscsökkenést egy alapértékhez viszonyítva kell mérni, amely a csúcskiegyenlítő termék aktiválása nélküli várható villamosenergia-fogyasztást mutatja. Az átvitelrendszer-üzemeltetők a piaci szereplőkkel konzultálva kidolgozzák az alapérték kiszámításának módszertanát, és benyújtják a szabályozó hatóságnak.
- (4) A szabályozó hatóságok jóváhagyják a csúcskiegyenlítő termék beszerzését tervező átvitelrendszer-üzemeltetők által a (2) és (3) bekezdéssel összhangban benyújtott javaslatot és az alapérték kiszámítására vonatkozó módszertant, vagy felkérlik az átvitelrendszer-üzemeltetőket a javaslat módosítására, amennyiben az nem felel meg az említett bekezdésekben meghatározott követelményeknek.

7b. cikk

Célzott mérőeszköz

- (1) A tagállamok lehetővé teszik az átvitelrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők számára, hogy a – többek között a tárolórendszerek általi – keresletoldali válasz- és rugalmassági szolgáltatások nyomán követhetősége és kiegyenlítése céljából célzott mérőeszközökből származó adatokat használjanak fel.

- (2) A tagállamok követelményeket állapítanak meg az eszközből származó adatok hitelesítési eljárására vonatkozóan a megfelelő adatok minőségének ellenőrzése és biztosítása érdekében.”;

5. A 8. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„A kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők lehetővé teszik, hogy a piaci szereplők a valós időhöz a lehető legközelebb és legalább az övezetközi napon belüli kapuzárás időpontig kereskedhessenek. 2028. január 1-jéig az övezetközi napon belüli kapuzárás időpontja legkorábban 30 perccel előzi meg a valós időt.”

b) a (3) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„A kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők a másnapi és a napon belüli piacokon folytatott kereskedés számára a keresletoldali válasz, az energiatárolás és a megújuló energiaforrásokból folytatott kis volumenű energiatermelés hatékony részvételének – ideértve a közvetlen felhasználói részvételt is – lehetővé tétele érdekében kellően kisméretű, 100 kW vagy annál kisebb minimális ajánlattételi mérettel rendelkező termékeket alakítanak ki.”

6. A 9. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„9. cikk

Határidős piacok

- (1) 2024. december 1-jéig a villamosenergia-piaci ENTSO az ESMA-val folytatott konzultációt követően javaslatot nyújt be az ACER-nek a határidős piac regionális virtuális központjainak létrehozására vonatkozóan. A javaslat:
- a) meghatározza a határidős piac virtuális központjainak földrajzi hatályát – beleértve az e központokat alkotó ajánlattételi övezeteket is – a referenciaárak és a virtuális központokat alkotó ajánlattételi övezetek árai közötti árkorreláció maximalizálása céljából;
 - b) tartalmazza a határidős piac virtuális központjai referenciaárainak kiszámítására vonatkozó módszertant, amelynek célja, hogy maximalizálja a referenciaár és a virtuális központokat alkotó ajánlattételi övezetek árai közötti korrelációt; e módszertannak

valamennyi virtuális központra vonatkoznia kell, és előre meghatározott objektív kritériumokon kell alapulnia;

- c) tartalmazza az ajánlattételi övezetekről a határidős piac virtuális központjaira átruházott pénzügyi hosszú távú átviteli jogok meghatározását;
 - d) maximalizálja a határidős piac virtuális központjaira vonatkozó fedezeti termékek, valamint az ajánlattételi övezetekről a virtuális központokra átruházott hosszú távú átviteli jogok kereskedési lehetőségeit.
- (2) A határidős piac regionális virtuális központjainak létrehozására vonatkozó javaslat kézhezvételétől számított hat hónapon belül az ACER értékeli a javaslatot, és vagy jóváhagyja, vagy módosítja. Módosítás esetén az ACER a módosított javaslat elfogadása előtt konzultál a villamosenergia-piaci ENTSO-val. Az elfogadott javaslatot közzé kell tenni az ACER honlapján.
- (3) Az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platform az (EU) 2017/1132 európai parlamenti és tanácsi irányelv II. mellékletében megjelölt jogi formában jön létre.
- (4) Az egységes felosztási platform:
- a) hosszú távú átviteli jogokkal való kereskedést tesz lehetővé az egyes ajánlattételi övezetek és virtuális központok között; amennyiben egy ajánlattételi övezet nem része virtuális központnak, hosszú távú pénzügyi átviteli jogokat adhat ki egy virtuális központnak vagy más olyan ajánlattételi övezeteknek, amelyek ugyanannak a kapacitásszámítási régióknak a részét képezik;
 - b) rendszeresen és átlátható, piaci alapú és megkülönböztetésmentes módon elvégzi a hosszú távú övezetközi kapacitás felosztását; a hosszú távú övezetközi kapacitás felosztási gyakoriságának elő kell segítenie a határidős piac hatékony működését;
 - c) pénzügyi átviteli jogokkal való kereskedést tesz lehetővé, amelynek révén e pénzügyi átviteli jogok birtokosai megszüntethetik a pozitív és negatív árkülönbszeteknek való kitettséget, gyakori, legalább hároméves futamidővel.
- (5) Amennyiben a szabályozó hatóság úgy ítéli meg, hogy a piaci szereplők számára nem áll rendelkezésre elegendő fedezeti lehetőség, és az érintett pénzügyi piacok illetékes hatóságaival folytatott konzultációt követően, amennyiben a határidős piacok a 4. cikk (1) bekezdésének 15. pontjában meghatározott pénzügyi eszközöket érintenek, a szabályozó hatóság előírhatja az energiatőzsdék vagy az átvitelrendszer-üzemeltetők számára, hogy a határidős piac likviditásának javítása érdekében hajtsanak végre kiegészítő intézkedéseket, például árjegyzést. Az uniós versenyjog és az (EU) 2014/65 irányelv, továbbá az (EU)

648/2012 és az (EU) 600/2014 rendelet tiszteletben tartása mellett a piacüzemeltetők szabadon alakíthatnak ki határidős fedezeti termékeket, köztük hosszú távúakat is annak érdekében, hogy a piaci szereplők – ezen belül a megújuló energiaforrásokat hasznosító villamosenergia-termelő létesítmények tulajdonosai – kellő lehetőségekkel rendelkezzenek az áringadozások miatti pénzügyi kockázatokkal szembeni fedezésre. A tagállamok nem írhatják elő, hogy ez a fedezeti tevékenység egy meghatározott tagállamon vagy ajánlattételi övezeten belüli kereskedésre korlátozódjon.”

7. A 18. cikk a következőképpen módosul:

[a] az (2) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A díjszámítási módszereknek tükrözniük kell az átvitelrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők állandó költségeit, és figyelembe kell venniük a tőkekiadásokat és az operatív kiadásokat egyaránt annak érdekében, hogy mind rövid-, mind hosszú távon megfelelő ösztönzőket biztosítsanak az átvitelrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők számára, beleértve az előzetes beruházásokat is, a hatékonyság – többek között az energiahatékonyság – növelése, a piaci integráció és az ellátásbiztonság előmozdítása, a rugalmassági szolgáltatások igénybevételének támogatása, a hatékony beruházások – többek között a meglévő hálózat optimalizálására, valamint a keresletoldali válasz és a kapcsolódó kutatási tevékenységek megkönnyítésére irányuló megoldások – támogatása, valamint a fogyasztók érdekeit szolgáló innováció elősegítése érdekében olyan területeken, mint a digitalizáció, a rugalmassági szolgáltatások és a rendszer-összeköttetés”;

[b] a (8) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(8) Az átviteli és elosztási díjak kiszámításának módszerei az elosztórendszer-üzemeltetőket a hálózatuk legköltséghatékonyabb üzemeltetésére és fejlesztésére kell, hogy ösztönözzék, többek között szolgáltatások beszerzése révén. Ezzel összefüggésben az átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetők arra való ösztönzése érdekében, hogy – többek között az energiahatékonyság, a rugalmassági szolgáltatások igénybevétele, továbbá az intelligens hálózatok és az okosmérés fejlesztése révén – növeljék hálózatuk hatékonyságát, a szabályozó hatóságok elismerik és az átviteli és elosztási díjba beépítik a releváns költségeket, továbbá teljesítménycélokat vezetnek be.”

[c] a (9) bekezdés f) pontjának helyébe a következő szöveg lép:

„f) a díjmegállapítás és a díjstruktúrák átláthatósága biztosításának módjai, beleértve az előzetes beruházásokat;”

[d] a (9) bekezdés a következő i) ponttal egészül ki:

„i) a hálózatokba történő hatékony beruházások ösztönzése, beleértve a rugalmassági erőforrásokat és a rugalmas hálózati csatlakozási szerződéseket is.”

8. A 19. cikk (2) bekezdése a következőképpen módosul:

[a] a b) pont helyébe a következő szöveg lép:

„b) az övezetközi kapacitások fenntartása vagy növelése, adott esetben a meglévő rendszerösszekötők használatának koordinált beavatkozó intézkedések révén történő optimalizálásán keresztül, vagy a rendszerösszekötők szűk keresztmetszetének csökkentése szempontjából releváns hálózati beruházásokból eredő költségek fedezése; vagy”

[b] a szöveg a következő c) ponttal egészül ki:

„c) a tengeri ajánlattételi övezetekben működő tengeri villamosenergia-termelő erőművek üzemeltetői számára fizetett ellentételezés, ha az összekapcsolt piacokhoz való hozzáférés oly módon csökkent, hogy egy vagy több átvitelrendszer-üzemeltető nem bocsátott rendelkezésre elegendő kapacitást a rendszerösszekötőn vagy a rendszerösszekötő kapacitását befolyásoló kritikus hálózati elemeken, aminek következtében a tengeri erőmű üzemeltetője nem tudja a piacra exportálni villamosenergia-termelési kapacitását.”

9. A rendelet szövege a következő IIIa. fejezettel egészül ki:

„IIIa. FEJEZET

Konkrét beruházási ösztönzők az Unió dekarbonizációs célkitűzéseinek elérése érdekében

19 a. cikk

Energiavásárlási megállapodások

- (1) A tagállamok – az integrált nemzeti energia- és klímatervekben az (EU) 2018/1999 rendelet 4. cikkének a) pontjában említett dekarbonizációs dimenzió tekintetében meghatározott célkitűzések elérése érdekében – elősegítik az energiavásárlási megállapodásokat, megőrizve ugyanakkor a villamosenergia-piacok versenyképességét és likviditását.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy az EUMSZ 107. és 108. cikkével összhangban rendelkezésre álljanak és az energiavásárlási megállapodások piacán belépési korlátokkal szembesülő, pénzügyi nehézségekkel nem küzdő felhasználók számára hozzáférhetőek legyenek az olyan

eszközök, mint a piaci áron nyújtott garanciarendszerek, amelyek csökkentik az energiavásárlási megállapodások keretében az átvevők fizetésének nemteljesítésével kapcsolatos pénzügyi kockázatokat. E célból a tagállamok figyelembe veszik az uniós szintű eszközöket. A tagállamok megkülönböztetésmentes kritériumok alkalmazásával meghatározzák, hogy ezek az eszközök milyen felhasználói kategóriákat céloznak meg.

- (3) A tagállamok által támogatott energiavásárlási megállapodások garanciarendszerének olyan rendelkezéseket kell tartalmaznia, amelyek megakadályozzák a villamosenergia-piacok likviditásának csökkenését, és a garanciarendszerek nem támogathatják a fosszilis tüzelőanyagokból történő energiatermelést.
- (4) A megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatási rendszereinek kialakítása során a tagállamok lehetővé teszik olyan projektek részvételét, amelyek a villamos energia egy részét energiavásárlási megállapodáson vagy más piaci alapú megállapodásokon keresztül történő értékesítésre tartják fenn, és értékelési kritériumok alkalmazására törekednek annak érdekében, hogy ösztönözzék a piacrálépési korlátokkal szembesülő felhasználóknak az energiavásárlási megállapodások piacához való hozzáférését. Ezek az értékelési kritériumok elsősorban azokat az ajánlattevőket részesíthetik előnyben, akik aláírt energiavásárlási megállapodást mutatnak be, vagy kötelezettséget vállalnak energiavásárlási megállapodás aláírására, és a megállapodás szerint a projekt termelésének egy része az energiavásárlási megállapodások piacára való belépés korlátaival szembesülő egy vagy több potenciális vevőtől származik.
- (5) Az energiavásárlási megállapodásokban meg kell határozni a szállítási ajánlattételi övezetet és az övezetközi átviteli jogok biztosításának felelősségét az ajánlattételi övezet 14. cikk szerinti megváltozása esetére.
- (6) Az energiavásárlási megállapodásokban az uniós versenyjoggal összhangban meg kell határozni azokat a feltételeket, amelyek mellett a felhasználók és a termelők kiléphetnek az energiavásárlási megállapodásokból, például az alkalmazandó kilépési díjakat és felmondási időket.

19b. cikk

Közvetlen ártámogatási rendszerek a termelésbe történő új beruházásokhoz

- (1) A (2) bekezdésben felsorolt forrásokból történő villamosenergia-termelésre irányuló új beruházások közvetlen ártámogatási rendszerei kétirányú különbözeti szerződés formáját öltik. A villamosenergia-termelésre irányuló új beruházások az új villamosenergia-termelő létesítményekbe történő beruházásokat, a meglévő villamosenergia-termelő létesítmények átalakítását célzó beruházásokat, a meglévő villamosenergia-termelő létesítmények bővítését vagy élettartamuk meghosszabbítását célzó beruházásokat foglalják magukban.
- (2) Az (1) bekezdés a következő forrásokból történő villamosenergia-termelésre irányuló új beruházásokra alkalmazandó:
 - a) szélenergia;
 - b) napenergia;
 - c) geotermikus energia;
 - d) vízenergia tározó nélkül;

- e) atomenergia.
- (3) A kétirányú különbözeti szerződések formájában megvalósuló közvetlen ártámogatási rendszereket/rendszereknek:
- a) úgy kell kialakítani, hogy a kötési árnál magasabb piaci ár esetén beszedett bevételeket az összes végső villamosenergia-felhasználó között a fogyasztásban való részesedésük alapján osszák el (egyenlő költség / visszatérítés felhasznált MWh-ként).
 - b) biztosítaniuk kell, hogy a bevételek végső villamosenergia-felhasználók közötti elosztását úgy alakítsák ki, hogy ne szűnjenek meg a fogyasztók arra irányuló ösztönzői, hogy csökkentsék vagy olyan időszakokra helyezték át fogyasztásukat, amikor a villamosenergia-árak alacsonyok, és az ne ássa alá a villamosenergia-szolgáltatók közötti versenyt.

19c. cikk

A rugalmassági igények felmérése

- (1) 2025. január 1-jéig, majd azt követően kétévente minden tagállam szabályozó hatósága – tekintettel az ellátásbiztonság költséghatékony megvalósításának és a villamosenergia-rendszer dekarbonizációjának szükségességére és figyelemmel a különböző ágazatok integrációjára – értékeli a villamosenergia-rendszerben a legalább ötéves időszakra szóló rugalmassági igényeket, és erről jelentést készít. A jelentésnek az adott tagállam átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetői által a (2) bekezdésnek megfelelően szolgáltatott adatokon és elemzéseken kell alapulnia, és a (3) bekezdés szerinti módszertan alkalmazásával kell készülnie.
- (2) A jelentésnek tartalmaznia kell a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia villamosenergia-rendszerbe való integrálásához szükséges rugalmassági igény értékelését, és figyelembe kell vennie ezen igény kielégítése tekintetében különösen a nem fosszilis forrásokon alapuló rugalmasságban – például a keresletoldali válaszban és a tárolásban – rejlő lehetőségeket mind az átvitel, mind az elosztás szintjén. A jelentésnek különbséget kell tennie a szezonális, a napi és az óránkénti rugalmassági igények között.
- (3) Az egyes tagállamok átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetői az (1) bekezdésben említett jelentés elkészítéséhez szükséges adatokat és elemzéseket a szabályozó hatóság rendelkezésére bocsátják.
- (4) Az átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetőket a (2) bekezdéssel összhangban szolgáltatandó adatok és elemzések tekintetében a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO koordinálja. Az utóbbiak különösen az alábbi feladatokat látják el:
- a) meghatározzák az átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetők által a szabályozó hatóságok rendelkezésére bocsátandó adatok típusát és formátumát;

- b) módszertant dolgoznak ki a rugalmassági igényeknek az átviteli- és elosztórendszer-üzemeltetők általi elemzéséhez, figyelembe véve legalább az összes meglévő rugalmassági forrást és az összekapcsolás, az átvitel és az elosztás szintjén tervezett beruházásokat, valamint a villamosenergia-rendszer dekarbonizálásának szükségességét.
- (5) A villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO szorosan együttműködik egymással az átvitelrendszer-üzemeltetők és az elosztórendszer-üzemeltetők koordinálása tekintetében.
- (6) 2024. március 1-jéig a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO közösen javaslatot nyújt be az ACER-nek a szabályozó hatóságoknak benyújtandó adatok típusára és formátumára, valamint a (3) bekezdésben említett módszertanra vonatkozóan. Az ACER a javaslatot a beérkezéstől számított három hónapon belül jóváhagyja vagy módosítja. Módosítás esetén az ACER a módosított javaslat elfogadása előtt konzultál a villamosenergia-piaci ENTSO-val és az EU DSO-val. Az elfogadott javaslatot közzé kell tenni az ACER honlapján.
- (7) A szabályozó hatóságok az (1) bekezdésben említett jelentéseket benyújtják az ACER-nek, és közzéteszik azokat. Az ACER a jelentések kézhezvételétől számított 12 hónapon belül jelentést ad ki, amelyben elemzi a kapott jelentéseket, és ajánlásokat fogalmaz meg a szabályozó hatóságok megállapításaival kapcsolatban a határokon átnyúló jelentőségű kérdésekben.

19d. cikk

A keresletoldali válaszra és a tárolásra vonatkozó indikatív nemzeti célkitűzés

A szabályozó hatóság 19c. cikk (1) bekezdésének e) pontja szerinti jelentése alapján minden tagállam indikatív nemzeti célkitűzést határoz meg a keresletoldali válaszra és a tárolásra vonatkozóan. Ennek az indikatív nemzeti célkitűzésnek tükröződnie kell a tagállamok integrált nemzeti energia- és klímaterveiben a „belső energiapiac” dimenzió tekintetében az (EU) 2018/1999 rendelet 3., 4. és 7. cikkével összhangban, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet 17. cikke szerinti integrált kétéves eredményjelentéseikben is.

19e. cikk

Rugalmasságtámogatási rendszerek

- (1) Azok a tagállamok, amelyek a 21. cikkel összhangban kapacitásmechanizmust alkalmaznak, mérlegelik a nem fosszilis forrásokon alapuló rugalmasság – például a keresletoldali válasz és a tárolás – részvételének előmozdítását, további kritériumok vagy jellemzők bevezetésével a kapacitásmechanizmus kialakításába.
- (2) Amennyiben az (1) bekezdéssel összhangban a nem fosszilis forrásokon alapuló rugalmasság – például a keresletoldali válasz és a tárolás – kapacitásmechanizmusokban való részvételének előmozdítása érdekében bevezetett intézkedések nem elegendők a 19d. cikkel összhangban azonosított rugalmassági igények teljesítéséhez, a tagállamok rugalmasságtámogatási

rendszereket alkalmazhatnak, amelyek a nem fosszilis forrásokon alapuló rugalmasság – például a keresletoldali válasz és a tárolás – rendelkezésre álló kapacitásaira vonatkozó kifizetésekből állnak.

- (3) Azok a tagállamok, amelyek nem alkalmaznak kapacitásmechanizmust, rugalmasságtámogatási rendszereket alkalmazhatnak, amelyek a nem fosszilis forrásokon alapuló rugalmasság – például a keresletoldali válasz és a tárolás – rendelkezésre álló kapacitásaira vonatkozó kifizetésekből állnak.

19f. cikk

A rugalmasságtámogatási rendszerek kialakításának elvei

A tagállamok által a 19e. cikk (2) és (3) bekezdésével összhangban a nem fosszilis forrásokon alapuló rugalmasságra – például a keresletoldali válaszra és a tárolásra – vonatkozó rugalmasságtámogatási rendszer:

- a) nem lépheti túl az azonosított rugalmassági igények költséghatékony kezeléséhez szükséges mértéket;
- b) a nem fosszilis forrásokon alapuló rugalmasságra – például a keresletoldali válaszra és a tárolásra – irányuló új beruházásokra korlátozódik;
- c) nem vonhat maga után fosszilis tüzelőanyagokon alapuló, a fogyasztásmérő pont mögött megkezdett villamosenergia-termelést;
- d) keretében a kapacitásszolgáltatókat nyílt, átlátható, versenyalapú és megkülönböztetésmentes módon, költséghatékony eljárással választják ki;
- e) megelőzi a villamosenergia-piacok hatékony működésének indokolatlan torzulásait, többek között a hatékony üzemeltetési ösztönzők és árjelzések megőrzésével, továbbá megakadályozza az árváltozásoknak és a piaci kockázatnak való kitettséget;
- f) ösztönzőket alkalmaz a piaci alapú és a piaci igényeknek megfelelő villamosenergia-piaci integrációhoz, elkerülve ugyanakkor a villamosenergia-piacok szükségtelen torzulását, valamint figyelembe véve az esetleges rendszerintegrációs költségeket és a hálózat stabilitását;
- g) meghatározza az aktivált energia tekintetében a piaci részvétel minimális szintjét, amely figyelembe veszi a tárolás technikai sajátosságait és a keresletoldali választ;

- h) megfelelő szankciókat alkalmaz azokra a kapacitásslétszolgálatokra, amelyek nem tartják be a g) pontban említett minimális piaci részvételi szintet, vagy nem követik a hatékony működési ösztönzőket és árjelzéseket;
- i) nyitott a határokon átnyúló részvételre.”;

10. A 37. cikk (1) bekezdésének a) pontja helyébe a következő szöveg lép:

„a) koordinált kapacitászámítás a 714/2009/EK rendelet 18. cikkének (5) bekezdése alapján elfogadott, a hosszú távú kapacitásfelosztásra vonatkozó iránymutatás, a kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatás, valamint a villamosenergia-kiegyenlítésre vonatkozó iránymutatás alapján kidolgozott módszertanoknak megfelelően;

11. Az 50. cikk a következőképpen módosul:

a) a szöveg a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) Az átvitelrendszer-üzemeltetők kötelesek egyértelmű és átlátható módon információkat közzétenni a működési területükön új csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitásról, beleértve a szűk keresztmetszetek által érintett területeket is, amennyiben azokon rugalmas energiatárolási csatlakozások elhelyezhetők, és ezeket az információkat rendszeresen, legalább negyedévente frissíteni. Az átvitelrendszer-üzemeltetők emellett kötelesek egyértelmű és átlátható tájékoztatást nyújtani a rendszerhasználóknak csatlakozási kérelmeik státuszáról és kezeléséről. Az ilyen tájékoztatást a kérelem benyújtásától számított három hónapon belül kell nyújtaniuk.”;

12. Az 57. cikk a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az elosztórendszer-üzemeltetőknek és az átvitelrendszer-üzemeltetőknek együtt kell működniük egymással a működési területükön az új csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitásra vonatkozó információk következetes közzétételében, kellő részletességgel biztosítva az új energiaprojektek fejlesztőinek és más potenciális rendszerhasználóknak a láthatóságát.”;

13. Az 59. cikk (1) bekezdésének b) pontja helyébe a következő szöveg lép:

b) az (EU) 2019/944 irányelv 6. cikke és e rendelet 7–10., 13–17., 19. és 35–37. cikke szerinti, a kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó szabályok, beleértve a következőkre vonatkozó szabályokat: másnapi, napon belüli, illetve hosszú időtávra vonatkozó

kapacitásshámítási módszerek és eljárások; hálózati modellek; az ajánlattételi övezetek konfigurációja; teher-újraelosztás és ellenkereskedelem; kereskedelmi algoritmusok; egységes másnapi és egységes napon belüli piac-összekapcsolás, beleértve az egyetlen jogalany általi üzemeltetés lehetőségét is; a felosztott övezetközi kapacitás megbízhatósága; a szűk keresztmetszetek kezeléséből származó bevételek elosztása; a hosszú távú pénzügyi átviteli jogok egységes felosztási platform általi elosztása; az övezetközi átvittel kapcsolatos kockázatokra vonatkozó fedezetképzés; kijelölési eljárások; valamint a kapacitásfelosztás és a szűkkeresztmetszet-kezelés költségeinek megtérítése;”;

14. A rendelet a következő 69a. cikkel egészül ki

„69a. cikk

Kapcsolat az uniós pénzügyi jogszabályokkal

E rendelet egyetlen rendelkezése sem érinti a 2014/65/EU irányelv, a 648/2012/EU rendelet és a 600/2014/EU rendelet rendelkezéseit, amennyiben a piaci szereplők vagy a piacüzemeltetők különösen a 2014/65/EU irányelv 4. cikke (1) bekezdésének 15. pontja szerinti pénzügyi eszközökhöz kapcsolódó tevékenységeket folytatnak.”

15. Az I. melléklet 1.2. pontjának helyébe a következő szöveg lép:

„1.2. A koordinált kapacitásshámítást minden felosztási időtávra vonatkozóan el kell végezni.”

2. cikk

A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításai

A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv a következőképpen módosul:

1. A 2. cikk a következőképpen módosul:

a) a 8. és a 49. pont helyébe a következő szöveg lép:

„8. »aktív felhasználó« : olyan végfelhasználó vagy együttesen tevékenykedő végfelhasználók csoportja, aki, illetve amely meghatározott területen lévő saját létesítményén belül előállított villamos energiát, vagy ugyanazon ajánlattételi övezeten belül található más létesítményen belül saját előállítású vagy megosztott villamos energiát használ vagy tárol, vagy saját előállítású villamos energiát ad el vagy rugalmassági vagy energiahatékonysági rendszerben

vesz részt, feltéve, hogy nem e tevékenységek képezik elsődleges üzleti vagy szakmai tevékenységét”;

„49. »nem frekvenciavonatközösű kiegészítő szolgáltatás« : egy átvitelrendszer-üzemeltető vagy elosztórendszer-üzemeltető által az állandósult állapotban mért feszültség ellenőrzése, a gyors reagálású árambetáplálás, a helyi hálózatstabilitási inercia, a rövidzárlati áram, a black start képesség, a szigetszerű működési képesség és a csúcskiegyenlítés céljából használt szolgáltatás;”

b) a szöveg a következő pontokkal egészül ki:

„15a. »rögzített idejű, rögzített áras villamosenergia-ellátási szerződés«: az ellátó és a végfelhasználó között létrejött olyan villamosenergia-ellátási szerződés, amely azonos szerződéses feltételeket garantál, beleértve az árat is, ugyanakkor a rögzített áron belül tartalmazhat egy rugalmas elemet, például például csúcsidőszaki és völgyidőszaki árváltozásokat;”

„10a. »energiamegosztás«: olyan megújuló energia aktív felhasználók általi saját fogyasztása;

- a) amelyet részben vagy egészben tulajdonukban lévő, lízingelt vagy bérelt létesítmény által a telephelyen kívül vagy belül közösen állítottak elő vagy tárolnak; vagy
- b) az ehhez való jog, amelyet egy másik aktív felhasználó ruházott rájuk, akár ingyenesen, akár vételár ellenében.

10b. »szereplők közötti kereskedelem«: az (EU) 2018/2001 irányelv 2. cikkének 18. pontjában meghatározott, megújuló energiapiaci szereplők közötti kereskedelem.”

„24a. »végső menedékes ellátó«: olyan ellátó, amelyet egy tagállam arra jelölt ki, hogy átvegye egy működését megszüntető szolgáltató felhasználóinak a villamosenergia-ellátását;”

2. A 4. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„4. cikk

A szolgáltató szabad megválasztása

A tagállamok biztosítják, hogy minden felhasználó szabadon, az általa választott szolgáltatótól vásárolhasson villamos energiát. A tagállamok biztosítják, hogy minden felhasználó egyidejűleg egynél több villamosenergia-ellátási szerződéssel is rendelkezessen, és hogy e célból a felhasználók

jogosultak legyenek arra, hogy az egyetlen csatlakozási ponthoz tartozó helyiségekben több fogyasztásmérő és számlázási ponttal is rendelkezzenek.”

3. A 11. cikk a következőképpen módosul:

a) a cím helyébe a következő szöveg lép:

„A rögzített idejű, rögzített áras és a dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződésre való jogosultság”;

b) az (1) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

1. A tagállamok biztosítják, hogy a nemzeti szabályozási keret lehetővé tegye, hogy az ellátók rögzített idejű, rögzített áras szerződést, valamint dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződést kínáljanak. A tagállamok biztosítják, hogy az okosmérővel rendelkező végfelhasználók legalább egy ellátótól, valamint minden olyan ellátótól, amely több mint 200 000 végfelhasználóval rendelkezik, kérhessék dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződés megkötését, továbbá hogy minden végfelhasználó legalább egy ellátótól, valamint minden olyan ellátótól, amely több mint 200 000 végfelhasználóval rendelkezik, kérhesse legalább egyéves, rögzített idejű, rögzített áras szerződés megkötését.”

c) a szöveg a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:

„(1a) Minden szerződés megkötése vagy meghosszabbítása előtt a végfelhasználók rendelkezésére kell bocsátani a kulcsfontosságú szerződéses feltételek összefoglalóját, világos módon és lényegre törő, egyszerű nyelvezettel. Ennek az összefoglalónak tartalmaznia kell legalább a teljes árra, a promóciókra, a kiegészítő szolgáltatásokra, és az árengedményekre vonatkozó információkat, valamint a 10. cikk (3) bekezdésének a), b), d), e) és f) pontjában említett jogokat. A Bizottság e tekintetben iránymutatást nyújt.

d) a (2) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

2. A tagállamok biztosítják, hogy az ellátók teljes körűen tájékoztassák a végfelhasználókat a dinamikus villamosenergia-árat tartalmazó szerződésekkel járó lehetőségekről, költségekről és kockázatokról, továbbá hogy az ellátóknak ennek megfelelően minden információt meg kelljen adniuk a végfelhasználók számára, többek között arról is, hogy fel kell szereltetniük egy megfelelő villamosenergia-fogyasztásmérőt. A szabályozó hatóságoknak figyelemmel kell kísérniük a piaci fejleményeket, meg kell vizsgálniuk az új termékekben és szolgáltatásokban rejlő esetleges kockázatokat, és foglalkozniuk kell a visszaélészerű gyakorlatokkal.”

4. Az irányelv a következő cikkekkkel egészül ki:

„15a. cikk

Az energiamegosztáshoz való jog

- (1) Minden háztartásnak, kis- és középvállalkozásnak és közintézménynek joga van ahhoz, hogy aktív felhasználóként energiamegosztásban vegyen részt.
 - a) Az aktív felhasználók magánmegállapodások alapján vagy egy jogi személyen keresztül jogosultak a megújuló energia egymás közötti megosztására.
 - b) Az aktív felhasználók az energiamegosztás megkönnyítése céljából igénybe vehetnek olyan harmadik felet, amely egy tároló- vagy megújulóenergia-termelő létesítmény tulajdonosa vagy telepítés és üzemeltetés céljából – beleértve a fogyasztásmérést és a karbantartást is – üzemeltetője, anélkül, hogy ez a harmadik fél aktív felhasználónak minősülne.
 - c) A tagállamok biztosítják, hogy az energiamegosztásban részt vevő aktív felhasználók(at):
 - d) jogosultak legyenek a megosztott villamos energiát a teljes mért fogyasztásukkal elszámolni egy, a kiegyenlítőenergia-elszámolási időszaknál nem hosszabb időintervallumon belül, az alkalmazandó adók, illetékek és hálózati díjak sérelme nélkül;
 - e) ezen irányelv szerinti végfelhasználókként illesse meg valamennyi fogyasztói jog és kötelezettség, kivéve a legfeljebb 10,8 kW beépített kapacitással rendelkező háztartások közötti energiamegosztás esetében, illetve a szereplők közötti kereskedelmi megállapodásokat alkalmazó, legfeljebb 50 kW beépített kapacitással rendelkező többlakásos épületekben történő energiamegosztás esetében;

- f) tisztességes és átlátható szerződési feltételeket tartalmazó mintaszerződésekhez férjenek hozzá a háztartások mint szereplők közötti kereskedelmi megállapodások, valamint az energiamegosztás céljából a tároló- és megújulóenergia-termelő létesítmények lízingjére, bérletére vagy az azokba történő beruházásra vonatkozó megállapodások tekintetében; az ilyen megállapodásokkal kapcsolatban felmerülő viták esetén a végfelhasználók számára a 26. cikkel összhangban lehetővé kell tenni a bíróságon kívüli vitarendezést;
 - g) ne szenvedjenek el tisztességtelen és megkülönböztető bánásmódot a piaci szereplők vagy azok mérlegkörfelelősei részéről;
 - h) tájékoztatást kapjanak az ajánlattételi övezetek módosításának lehetőségéről az (EU) 2019/943 rendelet 14. cikkével összhangban, valamint arról, hogy az energiamegosztás joga egy és ugyanazon ajánlattételi övezeten belülre korlátozódik.
 - i) A tagállamok biztosítják, hogy az érintett átviteli- vagy elosztórendszer-üzemeltetők vagy más kijelölt szervek:
 - j) a 23. cikkel összhangban legalább havonta nyomon kövessék, összegyűjtsék, hitelesítsék és közöljék az érintett végfelhasználókkal és piaci szereplőkkel a megosztott villamos energiával kapcsolatos mérési adatokat;
 - k) megfelelő kapcsolattartó pontot biztosítsanak az energiamegosztási megállapodások nyilvántartásba vételéhez, az adott fogyasztásmérő pontokra, a helyszín és a részvétel változásaira vonatkozó információk fogadásához, valamint adott esetben a számítási módszerek egyértelmű, átlátható és időben történő hitelesítéséhez.
- (2) A tagállamok megfelelő és megkülönböztetésmentes intézkedéseket hoznak annak biztosítására, hogy az energiaszegény és kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások hozzáférhessenek az energiamegosztási rendszerekhez. Ezek az intézkedések pénzügyi támogatási intézkedéseket vagy termelésfelosztási kvótát foglalhatnak magukban.”

„18a. cikk

Ellátói kockázatkezelés

- (1) A nemzeti szabályozó hatóságok biztosítják, hogy az ellátók megfelelő fedezeti stratégiákat vezessenek be és hajtsanak végre annak érdekében, hogy a nagykereskedelmi villamosenergia-ellátás változásainak kockázatát a fogyasztókkal kötött szerződéseik gazdasági életképessége érdekében korlátozzák, miközben fenntartják a rövid távú piacokon a likviditást és az azokról érkező árjelzéseket.

- (2) Az ellátói fedezeti stratégiák magukban foglalhatják energiavásárlási megállapodások alkalmazását is. Amennyiben az energiavásárlási megállapodásoknak léteznek olyan kellően fejlett piacai, amelyek lehetővé teszik a tényleges versenyt, a tagállamok előírhatják, hogy az ellátók a nagykereskedelmi villamosenergia-árak változásainak való kockázati kitettséjük egy részét megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiára vonatkozó olyan energiavásárlási megállapodások révén fedezzék, amelyek időtartama megfelel a fogyasztói oldalon fennálló kockázati kitettséjük időtartamának, egyúttal tiszteletben tartva az uniós versenyjog előírásait.
- (3) A tagállamok törekednek arra, hogy a helyi energiaközösségek és a megújulóenergia-közösségek számára hozzáférhetővé tegyék a fedezeti termékeket.”

5. Az irányelv szövege a következő XX. cikkel egészül ki:

„27a. cikk

Végső menedékes ellátó

- (1) A tagállamok végső menedékes ellátókat jelölnek ki legalább a háztartási felhasználók számára. A végső menedékes ellátót tisztességes, nyílt, átlátható és megkülönböztetésmentes eljárás keretében kell kijelölni.
- (2) Azok a végfelhasználók, akiket végső menedékes ellátókhöz rendelnek, nem veszíthetik el a fogyasztóként őket megillető jogokat, különösen a 4., 10., 11., 12., 14., 18. és 26. cikkben meghatározott jogait.
- (3) A tagállamok biztosítják, hogy a végső menedékes ellátók haladéktalanul közöljék a hozzájuk rendelt felhasználókkal a szerződési feltételeket, és legalább 6 hónapig biztosítsák számukra a szolgáltatás zökkenőmentes folytonosságát.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy a végfelhasználók tájékoztatást és ösztönzést kapjanak arra, hogy piaci alapú ajánlatra térjenek át.
- (5) A tagállamok előírhatják a végső menedékes ellátó számára, hogy villamos energiával lássa el azokat a háztartási fogyasztókat, akik nem kapnak piaci alapú ajánlatokat. Ebben az esetben az 5. cikkben foglalt szabályok alkalmazandók.”

„28a. cikk

Védelem a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók ellátásból való kizárásával szemben
A tagállamok biztosítják, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók védelmet élvezzenek a villamosenergia-ellátás megszakításával szemben. Ezt a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztók ezen irányelv 28. cikkének (1) bekezdése szerinti fogalmának részeként és a 10. cikk (11) bekezdésében meghatározott intézkedések sérelme nélkül kell biztosítani.

6. A 27. cikk (1) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok gondoskodnak arról, hogy minden lakossági fogyasztó, és ahol a tagállamok szükségesnek tartják, a kisvállalkozások is egyetemes szolgáltatásban részesüljenek, azaz a tagállam

területén belül joguk legyen a meghatározott minőségű villamos energiával való ellátásra, versenyképes, könnyen és egyértelműen összehasonlítható, átlátható, valamint megkülönböztetésmentes árakon. Az egyetemes szolgáltatás biztosítása érdekében a tagállamok az elosztórendszer-üzemeltetőket arra kötelezik, hogy fogyasztóikat hálózatukba az 59. cikk (7) bekezdésében meghatározott eljárással összhangban, az ott meghatározott feltételek mellett és tarifák alapján kapcsolják be. Ez az irányelv nem korlátozza a tagállamokat abban, hogy a lakossági, továbbá a kis- és közepes méretű nem lakossági fogyasztók piaci pozícióját erősítsék azzal, hogy támogatják az e fogyasztói csoportok számára az önkéntes képviselői csoportosulás lehetőségét.”

7. A 31. cikk (3) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(3) Az elosztórendszer-üzemeltető a rendszerhasználókat megfelelő módon tájékoztatja annak érdekében, hogy azok hatékonyan hozzáférhessenek a rendszerhez és használni tudják azt. Az elosztórendszer-üzemeltető köteles egyértelmű és átlátható módon információkat közzétenni különösen a működési területén új csatlakozások számára rendelkezésre álló kapacitásról, beleértve a szűk keresztmetszetek által érintett területeket is, amennyiben azokon rugalmas energiatárolási csatlakozások elhelyezhetők, és ezeket az információkat rendszeresen, legalább negyedévente frissíteni. Az elosztórendszer-üzemeltetők emellett kötelesek egyértelmű és átlátható tájékoztatást nyújtani a rendszerhasználóknak csatlakozási kérelmeik státuszáról és kezeléséről. Az ilyen tájékoztatást a kérelem benyújtásától számított három hónapon belül kell nyújtaniuk.”

8. A 40. cikk a következőképpen módosul:

[a] a (6) bekezdés után egy új bekezdés kerül beillesztésre:

„Az (5) és (6) bekezdésben foglalt követelmények nem alkalmazandók az (EU) 2019/943 rendelet 7a. cikkével összhangban beszerzett csúcskiegyenlítő termékekre.”

9. Az 59. cikk a következőképpen módosul:

[a] Az (1) bekezdés c) pontjának helyébe a következő szöveg lép:

„c) más szabályozó hatóságokkal szorosan együttműködve annak biztosítása, hogy az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platform, a villamosenergia-piaci ENTSO és az

EU DSO teljesítsék az ezen irányelv szerinti, az (EU) 2019/943 rendelet, az (EU) 2019/943 rendelet 59., 60. és 61. cikke alapján elfogadott üzemi és kereskedelmi szabályzatokkal és az egyéb uniós jog szerinti – ideértve a határokon átnyúló ügyekkel kapcsolatos –, valamint az ACER határozataival összefüggő kötelezettségeiket, valamint konzultáció azon esetek együttes azonosítása érdekében, amikor az egységes felosztási platform, a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO nem tesznek eleget vonatkozó kötelezettségeiknek; amennyiben a szabályozó hatóságok a meg nem felelés együttes azonosítása vonatkozásában indított konzultációk megkezdését követő négy hónapon belül nem tudnak megállapodásra jutni, az (EU) 2019/942 rendelet 6. cikke (10) bekezdésének megfelelően az ügyet határozathozatalra az ACER elé kell utalni;”

b] az (1) bekezdésben a z) pont helyébe a következő szöveg lép:

„z) A szabályozó hatóság a következő feladatokat látja el: a saját termelésű villamosenergia-fogyasztás és a helyi energiaközösségek fejlődésének útjában álló, többek között az 58. cikk d) pontjával összhangban a rugalmas, elosztott energiatermelésre észszerű időn való csatlakozással kapcsolatos indokolatlan akadályok és korlátozások megszüntetésének figyelemmel kísérése.”

c] a (4) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

4. Az egységes felosztási platform, a villamosenergia-piaci ENTSO vagy az EU DSO székhelye szerinti tagállamban működő szabályozó hatóság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat szabjon ki azokra a jogalanyokra, amelyek nem teljesítik az ezen irányelv és az (EU) 2019/943 rendelet szerinti kötelezettségeiket vagy a szabályozó hatóság vagy az ACER-re vonatkozó, jogilag kötelező erejű határozatát, illetve javaslatot tegyen ilyen szankciók kiszabására az illetékes bíróságok felé.”

10. a rendelet a következő 66a. cikkel egészül ki

„66a. cikk

A megfizethető energiához való hozzáférés villamosenergiaár-válság idején

- (1) A Bizottság határozat útján regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válságot hirdethet ki, amennyiben teljesülnek a következő feltételek:
 - a) nagyon magas – az előző 5 év átlagárának legalább két és félszeresét elérő – árak tapasztalhatók a nagykereskedelmi villamosenergia-piacokon, várhatóan legalább további 6 hónapig;

- b) a villamos energia kiskereskedelmi árának jelentős, legalább 70 %-os emelkedése következik be, és várhatóan legalább további 6 hónapig tart; és
 - c) a villamosenergia-árak emelkedése negatívan érinti a gazdaság egészét.
- (2) A Bizottság a regionális vagy uniós szintű villamosenergiaár-válságot megállapító határozatában meghatározza a határozat érvényességi idejét, amely legfeljebb egyéves időtartamra szólhat.
- (3) Amennyiben a Bizottság az (1) bekezdés szerinti határozatot fogadott el, a tagállamok a határozat érvényességének időtartama alatt célzott állami beavatkozásokat alkalmazhatnak a kis- és középvállalkozások villamosenergia-ellátásának árképzésében. Az ilyen állami beavatkozásoknak:
- a) a kedvezményezett előző év ugyanazon időszakában mért fogyasztásának legfeljebb 70 %-ára kell korlátozódnuk, és továbbra is ösztönözniük kell a keresletcsökkentést;
 - b) meg kell felelniük az 5. cikk (4) és (7) bekezdésében meghatározott feltételeknek;
 - c) adott esetben meg kell felelniük a 4. cikkben meghatározott feltételeknek.
- (4) Amennyiben a Bizottság az (1) bekezdés szerinti határozatot fogadott el, a tagállamok a határozat érvényességének időtartama alatt – az 5. cikk (7) bekezdésének c) pontjától eltérve – a villamosenergia-ellátás árképzésébe az 5. cikk (6) bekezdése vagy e cikk (3) bekezdése alapján történő állami beavatkozás esetén kivételesen és ideiglenesen költségszint alatti árat állapíthatnak meg a villamosenergia-ellátásra, feltéve, hogy teljesülnek a következő feltételek:
- a) a háztartások számára meghatározott ár a háztartások medián fogyasztásának legfeljebb 80 %-ára vonatkozik, és továbbra is ösztönzi a keresletcsökkentést;
 - b) az ellátók között nincs megkülönböztetés;
 - c) az ellátók ellentételezést kapnak a költségszint alatti áron nyújtott szolgáltatásért; és
 - d) valamennyi ellátó jogosult arra, hogy a villamosenergia-ellátásra vonatkozóan a költségszint alatti áron azonos alapon kínáljon ajánlatokat.”

11. A 71. cikk (1) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a 2. cikk 8. és 49. pontjának, a 3. és 5. cikknek, a 6. cikk (2) és (3) bekezdésének, a 7. cikk (1) bekezdésének, a 8. cikk (2) bekezdése j) és l) pontjának, a 9. cikk (2) bekezdésének, a 10. cikk (2)–(12) bekezdésének, a 11. cikk (3) és (4) bekezdésének, a 12–24. cikknek, a 26., 28. és 29. cikknek, a 31. cikk (1), (2) és (4)–(10) bekezdésének, a 32–34. és a 36. cikknek, a 38. cikk (2) bekezdésének, a 40. és a 42. cikknek, a 46. cikk (2) bekezdése d) pontjának, az 51. és 54.

cikknek, az 57. és 58. cikknek, az 59. cikk (1) bekezdése a), b) és d)–y) pontjának, az 59. cikk (2) és (3) bekezdésének, az 59. cikk (5)–(10) bekezdésének, a 61–63. cikknek, a 70. cikk (1)–(3) bekezdésének, (5) bekezdése b) pontjának és (6) bekezdésének, valamint az I. és a II. mellékletnek 2020. december 31-ig megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a Bizottsággal.

Ugyanakkor a tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy megfeleljenek:

- a) a 70. cikk 5. pont a) alpontjának 2019. december 31-ig;
- b) a 70. cikk 4. pontjának 2020. október 25-ig.

A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a 2. cikk 10a., 10b., 15a., 24a. pontjának, a 4. cikknek, a 11. cikk (1), (1a) és (2) bekezdésének, a 15a. cikknek, a 18a. cikknek, a 27. cikk (1) bekezdésének, a 27a. cikknek, a 28a. cikknek, a 31. cikk (3) bekezdésének, a 40. cikk (7) bekezdésének, az 59. cikk (1) bekezdése c) és z) pontjának, az 59. cikk (4) bekezdésének és a 66a. cikknek az e rendelet hatálybalépésétől számított hat hónapon belül megfeleljenek.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A rendelkezésekben utalni kell arra is, hogy a hatályban lévő törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseknek az ezen irányelvvel hatályon kívül helyezett irányelvre való hivatkozásait erre az irányelvre történő hivatkozásként kell értelmezni. A hivatkozás és a megfogalmazás módját a tagállamok határozzák meg.

3. cikk

A megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításai

Az (EU) 2018/2001 irányelv a következőképpen módosul:

1. A 4. cikk (3) bekezdése a következőképpen módosul:

a) a második albekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„E célból a közvetlen ártámogatási rendszerek tekintetében a támogatást piaci felár formájában kell nyújtani, amely többek között rögzített vagy csúszó felár lehet. Ez a mondat nem alkalmazandó az (EU) 2019/944 rendelet 19b. cikkének (2) bekezdésében felsorolt megújuló energiaforrásokból

előállított villamos energia támogatására, amelyre az említett rendelet 19b. cikkének (1) bekezdése alkalmazandó.”

2. A 36. cikk (1) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A tagállamok 2021. június 30-ig hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a 2–13., 15–31. és 37. cikknek, valamint a II., a III. és az V–IX. mellékletnek megfeleljenek. Ugyanakkor a tagállamok [e rendelet hatálybalépésétől számított hat hónap]-ig hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a 4. cikk (3) bekezdése második albekezdésének megfeleljenek.

E rendelkezések szövegét haladéktalanul közlik a Bizottsággal.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A rendelkezésekben utalni kell arra is, hogy a hatályban lévő törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseknek az ezen irányelvvel hatályon kívül helyezett irányelvre való hivatkozásait erre az irányelvre történő hivatkozásként kell értelmezni. A hivatkozás és a megfogalmazás módját a tagállamok határozzák meg.”

4. cikk

Az Energiaszabályozók Európai Uniók Együttműködési Ügynökségének létrehozásáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/942 európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításai

Az (EU) 2019/942 rendelet a következőképpen módosul:

1. A 2. cikk a következőképpen módosul:

a) az a) pont helyébe a következő szöveg lép:

„a) az átvitelirendszer-üzemeltetőknek, a villamosenergia-piaci ENTSO-nak, a földgázpiaci ENTSO-nak, az EU DSO-nak, az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platformnak, a regionális koordinációs központoknak és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőknek címzett véleményeket és ajánlásokat bocsát ki a 4. cikk (4) bekezdésével és a módszertanok és feltételek 5. cikk (2), (3) és (4) bekezdésével összhangban történő jóváhagyásáról; ajánlattételi övezetek felülvizsgálatáról az 5. cikk (7) bekezdésében említettek szerint; műszaki kérdésekről a 6. cikk (1) bekezdésében említettek szerint; szabályozók közötti egyeztetésről a 6. cikk (10) bekezdése

szerint; a regionális koordinációs központok vonatkozásában a 7. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említettek szerint; módszertani és számítási javaslatok, valamint műszaki jellemzők jóváhagyásáról és módosításáról a 9. cikk (1) bekezdésében említettek szerint; módszertani javaslatok jóváhagyásáról és módosításáról a 9. cikk (3) bekezdésében említettek szerint; mentesítésekről a 10. cikkben említettek szerint; infrastruktúráról a 11. cikk (d) pontjában említettek szerint; a nagykereskedelmi piacok integritásával és átláthatóságával kapcsolatos kérdésekről a 12. cikk értelmében;”

b) a d) pont helyébe a következő szöveg lép:

”d) egyedi határozatokat bocsát ki információk átadásáról a 3. cikk (2) bekezdése, a 7. cikk (2) bekezdésének b) pontja és a 8. cikk c) pontja szerint; feltételek és módszertanok jóváhagyásáról a 4. cikk (4) bekezdése és az 5. cikk (2), (3) és (4) bekezdése szerint; ajánlattételi övezetek felülvizsgálatáról az 5. cikk (7) bekezdésében említettek szerint; műszaki kérdésekről a 6. cikk (1) bekezdésében említettek szerint; szabályozók közötti egyeztetésről a 6. cikk (10) bekezdése szerint; a regionális koordinációs központok vonatkozásában a 7. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említettek szerint; módszertani és számítási javaslatok, valamint műszaki jellemzők jóváhagyásáról és módosításáról a 9. cikk (1) bekezdésében említettek szerint; módszertani javaslatok jóváhagyásáról és módosításáról a 9. cikk (3) bekezdésében említettek szerint; mentesítésekről a 10. cikkben említettek szerint; infrastruktúráról a 11. cikk (d) pontjában említettek szerint; a nagykereskedelmi piacok integritásával és átláthatóságával kapcsolatos kérdésekről a 12. cikk értelmében; a villamosenergia-piaci ENTSO regionális virtuális központokkal kapcsolatos javaslatainak jóváhagyásáról és módosításáról az 5. cikk (9) bekezdésében említettek szerint; valamint a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO azon javaslatainak jóváhagyásáról és módosításáról, amelyek az 5. cikk (10) bekezdése szerinti rugalmassági igények tekintetében szolgáltatandó adatokra és elemzésekre vonatkozó módszertannal kapcsolatosak.”;

2. A 3. cikk (2) bekezdése a következő negyedik albekezdéssel egészül ki:

„Ez a bekezdés az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platformra is alkalmazandó.”;

3. A 4. cikk a következő (9) bekezdéssel egészül ki:

„(9) A (6), (7) és (8) bekezdés az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platformra is alkalmazandó.”;

4. Az 5. cikk (8) bekezdése a következő második albekezdéssel egészül ki:

„Az ACER nyomon követi az (EU) 2016/1719 rendelettel összhangban létrehozott egységes felosztási platformot.”

5. Az 5. cikk a következő (9) bekezdéssel egészül ki:

„(9) Az ACER jóváhagyja és szükség esetén módosítja a villamosenergia-piaci ENTSO-nak az (EU) 2019/943 rendelet 9. cikkének (2) bekezdése szerinti, a határidős piac regionális virtuális központjainak létrehozásáról szóló javaslatát.”

6. Az 5. cikk a következő (10) bekezdéssel egészül ki:

„10. Az ACER jóváhagyja és szükség esetén módosítja a villamosenergia-piaci ENTSO és az EU DSO közös javaslatát az (EU) 2019/943 rendelet 19e. cikkének (5) bekezdése szerinti rugalmassági igények tekintetében szolgáltatandó adatokra és elemzésekre vonatkozó módszertannal kapcsolatban.”

7. A 15. cikk a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Az ACER jelentést ad ki, amelyben elemzi a rugalmassági igények nemzeti értékeléseit, és az (EU) 2019/943 rendelet 19e. cikkének (6) bekezdésével összhangban ajánlásokat fogalmaz meg a szabályozó hatóságok megállapításaival kapcsolatban a határokon átnyúló jelentőségű kérdésekben.”;

5. cikk

Hatálybalépés

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő [xxx] napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Strasbourgban, -án/-én.

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS – „ÜGYNÖKSÉGEK”

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

1.1. A javaslat/kezdemenyezés címe

1.2. Az érintett szakpolitikai terület(ek)

1.3. A javaslat/kezdemenyezés a következöre irányul:

1.4. Célkitűzés(ek)

1.4.1. *Általános célkitűzés(ek)*

1.4.2. *Konkrét célkitűzés(ek)*

1.4.3. *Várható eredmény(ek) és hatás(ok)*

1.4.4. *Teljesítménymutatók*

1.5. A javaslat/kezdemenyezés indoklása

1.5.1. *Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek) a kezdeményezés végrehajtásának részletes ütemtervével*

1.5.2. *Az Unió részvételéből származó hozzáadott érték (adódhat többek között a koordinációból eredő előnyökből, a jogbiztonságból, a fokozott hatékonyságból vagy a kiegészítő jellegből). E pontban „az Unió részvételéből származó hozzáadott érték” azt az uniós részvételből adódó értéket jelenti, amely többletként jelentkezik ahhoz az értékhez képest, amely a tagállamok egyedüli fellépése esetén jött volna létre.*

1.5.3. *Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága*

1.5.4. *A többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség és egyéb megfelelő eszközökkel való lehetséges szinergiák*

1.5.5. *A rendelkezésre álló különböző finanszírozási lehetőségek értékelése, ideértve az átcsoportosítási lehetőségeket is*

1.6. A javaslat/kezdemenyezés időtartama és pénzügyi hatása

1.7. A költségvetés tervezett végrehajtásának módszere(i)

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

2.2. Irányítási és kontrollrendszer(ek)

2.2.1. *Az irányítási módszer(ek), a finanszírozás végrehajtási mechanizmusai, a kifizetési módok és a javasolt kontrollstratégia indokolása*

2.2.2. *A felismert kockázatokkal és a csökkentésükre létrehozott belső kontrollrendszerekkel kapcsolatos információk*

2.2.3. *A kontroll költséghatékonyságának becslése és indokolása (a „kontroll költségei ÷ a kezelt kapcsolódó források értéke” hányados) és a hibakockázat várható szintjeinek értékelése (kifizetéskor és záráskor)*

2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

- 3.1. A többéves pénzügyi keret érintett fejezete/fejezetei és a költségvetés érintett kiadási sora/sorai**
- 3.2. A javaslat előirányzatokra gyakorolt becsült pénzügyi hatása**
 - 3.2.1. Az operatív előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása*
 - 3.2.2. Operatív előirányzatokból finanszírozott becsült kimenet*
 - 3.2.3. Az igazgatási előirányzatokra gyakorolt becsült hatás összefoglalása*
 - 3.2.3.1. Becsült humánerőforrás-szükségletek*
 - 3.2.4. A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség*
 - 3.2.5. Harmadik felek részvétele a finanszírozásban*
- 3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás**

PÉNZÜGYI KIMUTATÁS – „ÜGYNÖKSÉGEK”

1. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS FŐBB ADATAI

1.1. A javaslat/kezdemenyezés címe

Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az (EU) 2019/943 rendeletnek, az (EU) 2019/944 irányelvnek, az (EU) 2018/2001 irányelvnek és az (EU) 2019/942 rendeletnek az uniós villamosenergia-piaci szerkezet javítása érdekében történő módosításáról.

1.2. Az érintett szakpolitikai terület(ek)

Szakpolitikai terület: Energia

Tevékenység: Az európai zöld megállapodás

1.3. A javaslat a következőre irányul:

új intézkedés

kísérleti projektet/előkészítő intézkedést követő új intézkedés²⁹

jelenlegi intézkedés meghosszabbítása

egy vagy több intézkedés összevonása vagy átalakítása egy másik/új intézkedéssé

1.4. Célkitűzés(ek)

1.4.1. Általános célkitűzés(ek)

Lásd az indokolást.

1.4.2. Konkrét célkitűzés(ek)

Az alábbi konkrét célkitűzések azokra a rendelkezésekre összpontosítanak, amelyek esetében a célkitűzés eléréséhez az ACER-nek és az Energiaügyi Főigazgatóságnak kiegészítő forrásokra lesz szüksége.

1. konkrét célkitűzés

A határidős piacok helyzetének könnyítése. Az új határidős piaci kereskedési központok meghatározása.

2. konkrét célkitűzés

A rugalmassági megoldások elősegítése, különös tekintettel a keresletoldali válaszra.

²⁹ A költségvetési rendelet 58. cikke (2) bekezdésének a) vagy b) pontja szerint.

3. konkrét célkitűzés

A szállítói fedezet, illetve a végső menedékes ellátókra vonatkozó tisztességes szabályok garantálása. Az energiamegosztáshoz való jog biztosítása a fogyasztók számára.

1.4.3. Várható eredmény(ek) és hatás(ok)

Tüntesse fel, milyen hatásokat gyakorolhat a javaslat/kezdemenyezés a kedvezményezettekre/célcsoportokra.

A kiegészítő források lehetővé teszik az ACER és az Energiaügyi Főigazgatóság számára, hogy az e javaslatban foglalt követelményeknek megfelelően végezzék az uniós jogszabályok szerinti megbízatásuk teljesítéséhez szükséges feladatokat.

1.4.4. Teljesítménymutatók

Határozza meg az előrehaladás és az eredmények nyomon követésére szolgáló mutatókat.

A kezdeményezés előrehaladásának és eredményeinek nyomon követéséről ld. az indokolást.

- a) **Eredményesség és időszerűség:** a mutatóknak lehetővé kell tenniük a teljesítmény nyomon követését azáltal, hogy rendszeres tájékoztatást nyújtanak az előrehaladásról és a programidőszak során elért eredményekről.
- b) **Hatékonyág:** a folyamatokat optimalizálni kell az adatgyűjtés és -feldolgozás tekintetében, elkerülve a szükségtelen vagy párhuzamos információkéréseket.
- c) **A mutatók relevanciája és a kapcsolódó adminisztratív terhek korlátozásának szükségessége.**
- d) **Egyértelműség:** a mutatókat világos és érthető formában, alátámasztó metaadatokkal és olyan formában kell elkészíteni, amely megkönnyíti a megfelelő értelmezést és az érdemi kommunikációt.

1.5. A javaslat/kezdemenyezés indoklása

1.5.1. Rövid vagy hosszú távon kielégítendő szükséglet(ek) a kezdeményezés végrehajtásának részletes ütemtervével

Az alábbi értékelés ACER-t érintő vonatkozásai a hasonló feladatokhoz 2023-ban szükséges becsült forrásigényeket veszik figyelembe, egy független tanácsadó által 2020/2021-ben készített tanulmány alapján.

1. konkrét célkitűzés Az új határidős piaci kereskedési központok meghatározása (9. cikk):

Új rendelkezés kerül bevezetésre, amely előírja az ENTSO-E számára, hogy nyújtson be javaslatot az ACER-nek a határidős piac virtuális hálóinak létrehozására. Az ACER-nek hat hónapon belül jóvá kell hagynia azokat vagy módosíthatja őket. Az említett virtuális háló létrehozását követően az ACER-nek várhatóan a későbbiekben nyomon kell követnie azokat. Az ACER-nek szerepe lesz a jogérvényesítésben is abban az esetben, ha az egységes felosztási platform nem felel meg az uniós jogszabályoknak.

ACER

Az említett hálók kialakítása döntő szerepet játszik abban, hogy likviditást vonzzanak a határidős piacokra és helyettesíteni tudják az övezet termékeit. Az „övezettől a hálóig” modellváltás jelentős paradigmaváltás a jelenlegi helyzethez képest. Elsősorban a következő új feladatok elvégzésére lesz szükség:

A (legalább törzshálózati és északi, esetleg egyéb) határidős kereskedési hálók árképzésének megtervezése (beleértve a részletes tanulmányokat), valamint a téma új módszertanának jóváhagyása

A hosszú távú átviteli jogokhoz kapcsolódó termékkínálat megtervezése (beleértve a részletes tanulmányokat is) (földrajzi elérhetőség és kialakítás)

Az új követelményekből adódó fedezeti lehetőségek kapcsán meghozandó esetleges döntések, a nemzeti szabályozó hatóságok megkeresése nyomán

Az új központok kialakításához kapcsolódó nyomonkövetési tevékenységek (a hosszú távú átviteli jogok volumene, csomóponti likviditás, a hosszú távú átviteli jogok értékmegállapítása stb.)

Tekintettel a határidős piacok növekvő jelentőségére, a becslések szerint legalább 1 teljes munkaidős egyenértékre lesz szükség a virtuális hálókhöz és az egységes felosztási platformhoz kapcsolódó feladatok ellátására.

ENER

Tekintettel arra, hogy a határidős piacok jelentősége növekedni fog, és azok kiegészítik, de nem helyettesítik a rövidebb határidejű (máshnap, napon belüli, kiegyenlítő) villamosenergia-piacokat, a becslések szerint az új rendelkezések megfelelő végrehajtásának biztosítása az ENER esetében összesen 1 teljes munkaidős egyenértéknek megfelelő új munkaterhet fog eredményezni.

2. konkrét célkitűzés A rugalmassági megoldások elősegítése, különös tekintettel a keresletoldali válaszra.

Az egyes tagállamok szabályozó hatóságai két évente értékelést és jelentést készítenek a villamosenergia-rendszer rugalmassági igényeiről, a hálózatüzemeltetőktől származó adatok és elemzések alapján. A hálózatüzemeltetők közötti koordinációs feladatokat ezen adatok és elemzések tekintetében az ENTSO-E és az EU DSO látja el. E feladat módszertanára az ENTSO-E és az EU DSO tesz javaslatot. Az ACER-nek hat hónapon belül jóvá kell hagynia vagy módosíthatja ezt a módszertant. A szabályozó hatóságok az ACER-nek nyújtják be nemzeti értékeléseiket. Az ACER ezekről 12 hónapon belül jelentést készít.

A tagállamok nemzeti célkitűzéseket határoznak meg a keresletoldali válaszra vonatkozóan, és azokat belefoglalják nemzeti energia- és klímaterülvükbe. A kapacitásmechanizmust alkalmazó tagállamoknak a kapacitásmechanizmus kialakításakor figyelembe kell venniük a

keresletoldali választ. Más rendelkezések előírják, hogy mikor nyújtható pénzügyi támogatás a rugalmassági támogatási rendszerekhez, valamint hogy milyen kialakítási elvek vonatkoznak az ilyen rendszerekre.

E konkrét célkitűzéshez kapcsolódóan új rendelkezések kerültek bevezetésre az ún. „csúcskiegyenlítő termékekre” és a mérőeszközökből származó adatok felhasználására vonatkozóan is.

ACER

A rugalmassági igényekhez kapcsolódó adatfeldolgozás és elemzések módszertanának jóváhagyása vagy módosítása tekintetében az ACER-re háruló munkateher várhatóan hasonló lesz ahhoz, mint az erőforrások megfelelőségének európai szintű értékelésére az ENTSO-E által kidolgozott módszertantervezet jóváhagyása, illetve módosítása esetén, ami 0,75 teljes munkaidős egyenértéket igényel. A rugalmassági igényekről szóló kétéves jelentés elkészítése során az ACER munkaterhelése várhatóan hasonló lesz az átviteli és az elosztási díjakkal kapcsolatos módszertanokra vonatkozó legjobb gyakorlatokról ugyancsak kétévente készítendő, az (EU) 2019/943 rendelet 18. cikkének (9) bekezdésében előírt jelentéshez, ami 0,5 teljes munkaidős egyenértéket igényel. További munkaterhet jelenthet a rugalmassági megoldások támogatásának hatása az erőforrások megfelelőségének értékelésére: az erőforrások megfelelőségének európai értékelése kapcsán az ACER-re valószínűleg nagyobb munkateher hárul majd. Emellett amennyiben az ENTSO-E vagy az EU DSO nem tesz eleget az uniós jog szerinti kötelezettségeinek, előfordulhat, hogy az ACER az (EU) 2019/942 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti határozat útján információkérést kénytelen küldeni, vagy a nemzeti szabályozókkal együtt az említett rendelet 4. cikkének (6)–(8) bekezdése alapján intézkedést kezdeményez. Mindezek alapján a 2. konkrét célkitűzés végrehajtásához a becslések alapján összesen 2 teljes munkaidős egyenértékre lesz szükség.

ENER

A 2. konkrét célkitűzés bonyolultabbá teszi a kapacitásmechanizmusok Bizottság általi értékelését (mind az előírt előzetes végrehajtási terv, mind az állami támogatási eljárás tekintetében). Emellett a tagállamok a nemzeti energia- és klímatervezési eljárásának keretében jelentést tesznek a keresletoldali válaszhoz kapcsolódó nemzeti célkitűzéseikről, és a Bizottságnak ezeket az információkat fel kell dolgoznia. Mindezek alapján az ENER-re háruló becsült munkateher összesen 1 teljes munkaidős egyenértéket tesz ki.

3. konkrét célkitűzés A szállítói fedezet és a végső menedékes ellátókra vonatkozó tisztességes szabályok garantálása. Az energiamegosztáshoz való jog biztosítása a fogyasztók számára.

ACER

Tárgyaltalan.

ENER

A 3. konkrét célkitűzés olyan új szabályokkal egészíti ki a villamosenergia-irányelvet, amelyek megfelelő tagállami átültetését és végrehajtását a Bizottságnak nyomon kell követnie. Emellett mivel közvetlenül érinti a fogyasztókat, ez a folyamat számottevő mennyiségű panasz, levél stb. tárgyát képezheti. Mindezek alapján az ENER-re háruló becsült munkateher összesen 1 teljes munkaidős egyenértéket tesz ki.

Általános költségek

ACER

A fent ismertetett további teljes munkaidős egyenértékek nem tartalmazzák az adminisztratív feladatokhoz kapcsolódó költségeket. Egy további teljes munkaidős egyenértéket tesz ki a lehetőleg a szervezeti szolgáltatások osztályának ideiglenes alkalmazottai helyett felvehető AST. ENER

Tárgyaltalan.

- 1.5.2. *Az Unió részvételéből származó hozzáadott érték (adódhat többek között a koordinációból eredő előnyökből, a jogbiztonságból, a fokozott hatékonyságból vagy a kiegészítő jellegből). E pontban „az Unió részvételéből származó hozzáadott érték” azt az uniós részvételből adódó értéket jelenti, amely többletként jelentkezik ahhoz az értékhez képest, amely a tagállamok egyedüli fellépése esetén jött volna létre.*

Lásd az indokolást.

- 1.5.3. *Hasonló korábbi tapasztalatok tanulsága*

A korábbi jogalkotási javaslatokkal kapcsolatos tapasztalatok azt mutatják, hogy az ACER létszámigénye könnyen alábecsülhető. Annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a 2009-es harmadik energiaügyi csomaghoz kapcsolódóan kialakult helyzet – amikor is a létszámigény alábecslése strukturális létszámhiányt eredményezett (amelyre csak a 2022. évi uniós költségvetés kínált átfogó megoldást) – e javaslat esetében a létszámigény becslése több évre előre szól.

- 1.5.4. *A többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség és egyéb megfelelő eszközökkel való lehetséges szinergiák*

A kezdeményezés az európai zöld megállapodás részeként szerepel a Bizottság 2023. évi munkaprogramjában.

- 1.5.5. *A rendelkezésre álló különböző finanszírozási lehetőségek értékelése, ideértve az átcsoportosítási lehetőségeket is*

A megadott teljes munkaidős egyenértéket képviselő munkatársakra a további feladatok ellátásához van szükség, míg a meglévő feladatok belátható időn belül nem fognak csökkenni.

1.6. A javaslat/kezdeményezés időtartama és pénzügyi hatása

határozott időtartam

A javaslat/kezdeményezés időtartama: ÉÉÉÉ [HH/NN]-tól/-től ÉÉÉÉ [HH/NN]-ig

Pénzügyi hatás: ÉÉÉÉ-től/-től ÉÉÉÉ-ig

határozatlan időtartam

beindítási időszak: ÉÉÉÉ-től/-től ÉÉÉÉ-ig

azt követően: rendes ütem

1.7. A költségvetés tervezett végrehajtásának módszere(i)³⁰

Bizottság általi **közvetlen irányítás**

végrehajtó ügynökségek

Megosztott irányítás a tagállamokkal

Közvetett irányítás a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatoknak a következőkre történő átruházásával:

nemzetközi szervezetek és ügynökségek (nevezze meg)

az EBB és az Európai Beruházási Alap

a költségvetési rendelet 70. és 71. cikkében említett szervek

közjogi szervek

magánjog alapján működő, közfeladatot ellátó szervek, amennyiben megfelelő pénzügyi garanciákkal rendelkeznek

a valamely tagállam magánjoga alapján működő, köz- és magánszféra közötti partnerség végrehajtásával megbízott és megfelelő pénzügyi biztosítékokat nyújtó szervek

az EUSZ V. címének értelmében a KKBP terén konkrét fellépések végrehajtásával megbízott, és a vonatkozó alap-jogiaktusban ekként megjelölt szervek vagy személyek

Megjegyzések

³⁰ Az egyes költségvetés-végrehajtási módszerek ismertetése, valamint a költségvetési rendeletre való megfelelő hivatkozások megtalálhatók a BudgWeb oldalon: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

2. IRÁNYÍTÁSI INTÉZKEDÉSEK

2.1. A nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezések

Gyakoriság és feltételek

Pénzügyi szabályzata értelmében az ACER-nek a tervezési dokumentuma összefüggésében éves munkaprogramot kell benyújtania, amely minden egyes elvégzett tevékenység tekintetében tartalmazza a pénzügyi és humán erőforrások részleteit.

Az ACER havonta jelentést tesz az Energiaügyi Főigazgatóságnak a költségvetés végrehajtásáról, beleértve a kötelezettségvállalásokról és a kifizetésekről költségvetési címek szerint, valamint a betöltetlen álláshelyek arányáról a személyzet típusa szerint.

Emellett az Energiaügyi Főigazgatóság közvetlenül képviselteti magát az ACER irányító szerveiben. Az Energiaügyi Főigazgatóság az igazgatótanácsba delegált képviselői révén az éves ülések alkalmával tájékoztatást kap a költségvetés és a létszámterv felhasználásáról.

Végezetül szintén a pénzügyi szabályokkal összhangban, az ACER-nek az igazgatótanács és az éves tevékenységi jelentés keretében éves jelentéstételi követelményeknek kell eleget tennie a tevékenységei és az erőforrások felhasználása vonatkozásában.

Az Energiaügyi Főigazgatóság által közvetlenül végrehajtott feladatok a Bizottság és a végrehajtó ügynökségek által alkalmazott éves tervezési és nyomonkövetési ciklust követik, beleértve az eredményekkel kapcsolatos, az Energiaügyi Főigazgatóság éves tevékenységi jelentésén keretében történő jelentéstételt is.

2.2. Irányítási és kontrollrendszer(ek)

2.2.1. *Az irányítási módszer(ek), a finanszírozás végrehajtási mechanizmusai, a kifizetési módok és a javasolt kontrollstratégia indokolása*

Bár az ACER-nek új területen kell szakértelmet kialakítania, a legköltséghatékonyabb, ha az e javaslat szerinti új feladatok végzésére egy olyan meglévő ügynökség kap megbízást, amely jelenleg is hasonló feladatokat lát el.

Az Energiaügyi Főigazgatóság a Bizottság 2017. évi belső ellenőrzési keretrendszerének részeként kontrollstratégiát dolgozott ki az ACER-rel fenntartott kapcsolatainak irányítására. Az ACER 2018 decemberében felülvizsgálta és elfogadta saját belső ellenőrzési keretrendszerét.

2.2.2. *A felismert kockázatokkal és a csökkentésükre létrehozott belső kontrollrendszerekkel kapcsolatos információk*

A fő kockázatot az e javaslat által előidézett munkateherre vonatkozó téves becslések jelentik, mivel a javaslat új feladatokat vezet be. Ezt a kockázatot el kell fogadni, mivel – amint azt a

tapasztalatok is mutatják – ha az eredeti javaslat nem tartalmaz elegendő emberi erőforrást, akkor ezt a helyzetet később nagyon nehéz orvosolni.

Az, hogy a javaslat több új feladatot is tartalmaz, csökkenti ezt a kockázatot; bár előfordulhat, hogy egyes jövőbeli feladatok munkaterhelését alábecsülik, más feladatok esetében ez ellenkezőleg alakulhat, ami teret enged az esetleges jövőbeli átcsoportosításoknak.

2.2.3. *A kontroll költséghatékonyságának becslése és indokolása (a „kontroll költségei ÷ a kezelt kapcsolódó források értéke” hányados) és a hibakockázat várható szintjeinek értékelése (kifizetéskor és záráskor)*

Az ACER jelenlegi megbízatásához kapcsolódó további feladatok várhatóan nem eredményeznek további célzott ellenőrzéseket az ACER-nél, ezért a kontrollköltségeknek a kezelt források értékéhez viszonyított aránya nem változik.

Hasonlóképpen, az Energiaügyi Főigazgatóság számára kijelölt feladatok sem vezetnek további ellenőrzésekhez vagy az ellenőrzési költségek arányának változásához.

2.3. A csalások és a szabálytalanságok megelőzésére vonatkozó intézkedések

Tüntesse fel a meglévő vagy tervezett megelőző és védintézkedéseket, pl. a csalás elleni stratégiából.

Az ACER a Bizottság megközelítésével összhangban alkalmazza a decentralizált uniós ügynökségekre vonatkozó, csalás elleni elveket.

2019 márciusában az ACER új csalás elleni stratégiát fogadott el, amely hatályon kívül helyezte az ACER igazgatótanácsának 13/2014. sz. határozatát. A hároméves időszakra kiterjedő új stratégia a következő elemeken alapul: éves kockázatértékelés, az összeférhetlenség megelőzése és kezelése, a visszaélések bejelentésére vonatkozó belső szabályok, az érzékeny funkciók kezelésére vonatkozó politika és eljárás, valamint etikai és feddhetlenségi intézkedések.

Az Energiaügyi Főigazgatóság 2020-ban felülvizsgált csalás elleni stratégiát fogadott el. Ez a stratégia a Bizottság csalás elleni stratégiáján, valamint a csalásnak leginkább kitett területek, a már meglévő ellenőrzések és az Energiaügyi Főigazgatóság csalásmegelőzési, -felderítési és -helyreállítási kapacitásának javításához szükséges intézkedések azonosítására belsőleg elvégzett célzott kockázatértékelésen alapul.

Az ACER szabályzata és a közbeszerzésre vonatkozó szerződéses rendelkezések is biztosítják, hogy a Bizottság szolgálatai, köztük az OLAF, ellenőrzéseket és helyszíni ellenőrzéseket végezzenek az OLAF által ajánlott általános rendelkezésekkel összhangban.

3. A JAVASLAT/KEZDEMÉNYEZÉS BECSÜLT PÉNZÜGYI HATÁSA

3.1. A többéves pénzügyi keret érintett fejezete/fejezetei és a költségvetés érintett kiadási sora/sorai

Jelenlegi költségvetési sorok

A többéves pénzügyi keret fejezetei, azon belül pedig a költségvetési sorok sorrendjében.

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési sor	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
	Szám	diff./nem diff. ³¹	EFTA-országoktól ³²	tagjelölt országoktól és potenciális tagjelöltektől ³³	más harmadik országoktól	egyéb címzett bevétel
02	02 10 06 és az ITER költségvetési sora	Diff./Nem-diff.	IGEN/NEM	IGEN/NE M	IGEN/NEM	IGEN/NEM

Létrehozandó új költségvetési sorok

A többéves pénzügyi keret fejezetei, azon belül pedig a költségvetési sorok sorrendjében.

A többéves pénzügyi keret fejezete	Költségvetési sor	Kiadás típusa	Hozzájárulás			
	Szám	diff./nem diff.	EFTA-országoktól	tagjelölt országoktól és potenciális tagjelöltektől	más harmadik országoktól	egyéb címzett bevétel
	[XX.YY.YY.YY]		IGEN/NEM	IGEN/NE M	IGEN/NEM	IGEN/NEM

³¹ Diff. = Differenciált előirányzatok / Nem diff. = Nem differenciált előirányzatok.

³² EFTA: Európai Szabadkereskedelmi Társulás.

³³ Tagjelölt országok és adott esetben a nyugat-balkáni potenciális tagjelöltek.

3.2. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás

3.2.1. A kiadásokra gyakorolt becsült hatás összegzése

millió EUR (három tizedesjegyig)

A többéves pénzügyi keret fejezete	01	Egységes piac, innováció és digitális gazdaság
------------------------------------	----	--

ACER			Év	Év	Év	Év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető.			ÖSSZESEN
			2024	2025	2026	2027				
1. cím:	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1)	0,684	0,684	0,684	0,684				2,736
	Kifizetési előirányzatok	(2)	0,684	0,684	0,684	0,684				2,736
2. cím:	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(1a)								
	Kifizetési előirányzatok	(2a)								
3. cím:	Kötelezettségvállalási előirányzatok	(3 a)								
	Kifizetési előirányzatok	(3b)								
ACER előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	=1+1a +3a	0,684	0,684	0,684	0,684				2,736
	Kifizetési előirányzatok	=2+2a +3b	0,684	0,684	0,684	0,684				2,736

A többéves pénzügyi keret fejezete	7	„Igazgatási kiadások”
---	----------	-----------------------

millió EUR (három tizedesjegyig)

		Év 2024	Év 2025	Év 2026	Év 2027	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető.			ÖSSZESEN
Főigazgatóság: ENER									
○Humánerőforrás		0,513	0,513	0,513	0,513				2,052
○Egyéb igazgatási kiadások									
Energiaügyi Főigazgatóság ÖSSZESEN	Előirányzatok	0,513	0,513	0,513	0,513				2,052

A többéves pénzügyi keret 7. FEJEZETÉHEZ³⁴ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	(Összes kötelezettségvállalási előirányzat = Összes kifizetési előirányzat)	0,513	0,513	0,513	0,513				2,052
---	---	-------	-------	-------	-------	--	--	--	--------------

millió EUR (három tizedesjegyig)

		Év 2024	Év 2025	Év 2026	Év 2027	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető.			ÖSSZESEN
A többéves pénzügyi keret 1–7. FEJEZETÉHEZ tartozó előirányzatok ÖSSZESEN	Kötelezettségvállalási előirányzatok	1,197	1,197	1,197	1,197				4,788
	Kifizetési előirányzatok	1,197	1,197	1,197	1,197				4,788

³⁴ A humánerőforrással és más igazgatási jellegű kiadásokkal kapcsolatos előirányzat-igényeket az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt előirányzatokkal és/vagy az adott főigazgatóságon belüli átcsoportosítással kell teljesíteni. A források adott esetben a költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további allokációkkal.

3.2.2. A(z) [szerv] előirányzataira gyakorolt becsült hatás

- A javaslat/kezdeményezés nem vonja maga után operatív előirányzatok felhasználását
- A javaslat/kezdeményezés az alábbi operatív előirányzatok felhasználását vonja maga után:

Összegek, millió EUR (három tizedesjegyig)

Tüntesse fel a célkitűzéseket és a kimeneteket			Év	Év	Év	Év	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekké bővíthető.										ÖSSZESEN					
			N	N+1	N+2	N+3	KIMENETEK															
	↓	Típus ³⁵	Átlagos költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Szám	Költség	Összesített szám	Összköltség			
1. KONKRÉT CÉLKITŰZÉS ³⁶ ...																						
- Kimenet																						
- Kimenet																						
- Kimenet																						
1. konkrét célkitűzés részösszege																						
2. KONKRÉT CÉLKITŰZÉS ...																						
- Kimenet																						
2. konkrét célkitűzés részösszege																						
ÖSSZKÖLTSÉG																						

Adott esetben az összegek az ügynökségnek nyújtott uniós hozzájárulásnak és az ügynökség egyéb bevételeinek (díjak és illetékek) összegét tükrözik.

³⁵ A kimenetek a nyújtandó termékek és szolgáltatások (pl. finanszírozott diákcserék száma, épített utak hossza kilométerben stb.).

³⁶ Az 1.4.2. szakaszban („Konkrét célkitűzések...”) feltüntetett célkitűzés.

3.2.3. Az ACER humán erőforrására gyakorolt becsült hatás

3.2.3.1. Összegzés

- A javaslat/kezdemenyezés nem vonja maga után igazgatási jellegű előirányzatok felhasználását.
- A javaslat/kezdemenyezés az alábbi igazgatási előirányzatok felhasználását vonja maga után: millió EUR (három tizedesjegyig) Adott esetben az összegek az ügynökségnek nyújtott uniós hozzájárulásnak és az ügynökség egyéb bevételeinek (díjak és illetékek) összegét tükrözik.

	Év 2024	Év 2025	Év 2026	Év 2027	ÖSSZES EN
--	------------	------------	------------	------------	--------------

Ideiglenes alkalmazottak (AD besorolási fokozat)	0,513	0,513	0,513	0,513	2,052
Ideiglenes alkalmazottak (AST besorolási fokozat)	0,171	0,171	0,171	0,171	0,684
Ideiglenes alkalmazott (AST/SC besorolási fokozat)					
Szerződéses alkalmazottak					
Kirendelt nemzeti szakértők					

ÖSSZESEN	0,684	0,684	0,684	0,684	2,736
-----------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Létszámigény (teljes munkaidős egyenértékben):

	Év 2024	Év 2025	Év 2026	Év 2027	ÖSSZES EN
--	------------	------------	------------	------------	--------------

Ideiglenes alkalmazottak (AD besorolási fokozat)	3	3	3	3	3
Ideiglenes alkalmazottak (AST besorolási fokozat)	1	1	1	1	1
Ideiglenes alkalmazott (AST/SC)					

besorolási fokozat)					
Szerződéses alkalmazottak					
Kirendelt nemzeti szakértők					

ÖSSZESEN	4	4	4	4	4
-----------------	----------	----------	----------	----------	----------

A teljes munkaidős egyenértéket képviselő munkatársak felvételének tervezett időpontja 2024. január 1.

3.2.3.2. Az ügynökséget felelős főigazgatóság becsült humánerőforrás-szükségei

A javaslat/kezdeményezés nem igényel humánerőforrást.

A javaslat/kezdeményezés az alábbi humánerőforrás-igénnyel jár:

A becsléseket egész számmal (vagy legfeljebb egy tizedesjeggyel) kell kifejezni

	Év 2024	Év 2025	Év 2026	Év 2027	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető.		
• A létszámtervben szereplő álláshelyek (tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak)							
20 01 02 01 és 20 01 02 02 (a központban és a bizottsági képviselőteken)	3	3	3	3			
20 01 02 03 (a küldöttségeknél)							
01 01 01 01 (közvetett kutatás)							
10 01 05 01 (közvetlen kutatás)							
○ Külső munkatársak teljes munkaidős egyenértékben (FTE) kifejezve³⁷							
20 02 01 (AC, END, INT a teljes keretből)							
20 02 03 (AC, AL, END, INT és JPD a küldöttségeknél)							
Költségve tési sor(ok) (kérjük megnevez ni) ³⁸	- a központban ³⁹						
	- a küldöttségeknél	1					
01 01 01 02 (AC, END, INT – közvetett kutatás)							
10 01 05 02 (AC, END, INT – közvetlen kutatás)							

³⁷ AC = szerződéses alkalmazott; AL = helyi alkalmazott; END = kirendelt nemzeti szakértő; INT = kölcsönmunkaerő (átmeneti alkalmazott); JPD = küldöttségi pályakezdő szakértő.

³⁸ Az operatív előirányzatokból finanszírozott külső munkatársakra vonatkozó részleges felső határérték (korábban: BA-tételek).

³⁹ Elsősorban az uniós kohéziós politikai alapok, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) és az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) tekintetében.

Egyéb költségvetési sor (kérjük megnevezni)							
ÖSSZESEN	3	3	3	3			

A humánerőforrás-igényeknek az adott főigazgatóság rendelkezésére álló, az intézkedés irányításához rendelt és/vagy az adott főigazgatóságon belül átcsoportosított személyzettel kell eleget tenni. A források adott esetben a meglévő költségvetési korlátok betartása mellett kiegészíthetők az éves elosztási eljárás keretében az irányító főigazgatósághoz rendelt további allokációkkal.

Az elvégzendő feladatok leírása:

Tisztviselők és ideiglenes alkalmazottak	<p>Három további teljes munkaidős egyenérték (AD fokozat) szükséges a következő extra feladatok ellátásához:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az új rendelkezések megfelelő végrehajtásának biztosítása • Emellett a tagállamok a nemzeti energia- és klímaterv eljárásának keretében jelentést tesznek a keresletoldali válaszhoz kapcsolódó nemzeti célkitűzéseikről. Ezeket az információkat a Bizottságnak fel kell dolgoznia. • A villamos energiáról szóló irányelvben foglalt új szabályok megfelelő tagállami átültetésének és végrehajtásának nyomon követése. Ezen túlmenően, mivel közvetlenül érinti a fogyasztókat, ez a folyamat számottevő mennyiségű panasz, levél stb. tárgyat képezheti.
Külső munkatársak	Tárgytalan

3.2.4. A jelenlegi többéves pénzügyi kerettel való összeegyeztethetőség

- A javaslat/kezdeményezés összeegyeztethető a jelenlegi többéves pénzügyi kerettel.
- A javaslat/kezdeményezés miatt szükséges a többéves pénzügyi keret vonatkozó fejezetének átprogramozása.

A kezdeményezés a jelenlegi energiaválság nyomán vált szükségessé, ezért a többéves pénzügyi keret fejezeteinek számításakor még nem vehették figyelembe. Mivel ez a konkrét kezdeményezés új, át kell programozni mind az ACER-nek nyújtott hozzájárulásra vonatkozó, mind pedig az Energiaügyi Főigazgatóságon belüli többletmunkát támogató költségvetési sort. Az ACER-re gyakorolt, e pénzügyi kimutatásban részletezett költségvetési hatás az ITER költségvetési sorában előirányzott kiadások kompenzációs csökkentése révén kerül kiegyenlítésre.

- A javaslat/kezdeményezés miatt szükség van a rugalmassági eszköz alkalmazására vagy a többéves pénzügyi keret felülvizsgálatára⁴⁰.

Fejtse ki a szükségleteket: tüntesse fel az érintett fejezeteket és költségvetési sorokat és a megfelelő összegeket.

3.2.5. Harmadik felek részvétele a finanszírozásban

A javaslat/kezdeményezés nem irányoz elő harmadik felek általi társfinanszírozást.

A javaslat/kezdeményezés az alábbi becsült társfinanszírozást irányozza elő:

millió EUR (három tizedesjegyre)

	Év N	Év N+1	Év N+2	Év N+3	A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkel bővíthető.			Összesen
Tüntesse fel a társfinanszírozó szervet								
Társfinanszírozott előirányzatok ÖSSZESEN								

⁴⁰ Lásd a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendelet 12. és 13. cikkét.

3.3. A bevételre gyakorolt becsült hatás

A javaslatnak/kezdeménnyezésnek nincs pénzügyi hatása a bevételre.

A javaslatnak/kezdeménnyezésnek van pénzügyi hatása – a bevételre gyakorolt hatása a következő:

- a javaslat a saját forrásokra gyakorol hatást
- a javaslat az egyéb bevételekre gyakorol hatást

kérjük adja meg, hogy a bevétel kiadási sorhoz van-e rendelve

millió EUR (három tizedesjegyig)

Bevételi költségvetési sor:	Az aktuális költségvetési évben rendelkezésre álló előirányzatok	A javaslat/kezdeménnyezés hatása ⁴¹					A táblázat a hatás időtartamának megfelelően (vö. 1.6. pont) további évekkkel bővíthető.		
		Év N	Év N+1	Év N+2	Év N+3				
... jogcímcsoport									

Az egyéb címzett bevételek esetében tüntesse fel az érintett kiadáshoz tartozó költségvetési tétel(ek)e)t.

Ismertesse a bevételre gyakorolt hatás számításának módszerét.

⁴¹ A tradicionális saját források (vámok, cukorilletékek) tekintetében nettó összeget kell megadni, amely a 20 %-kal (beszedési költségek) csökkentett bruttó összegnek felel meg.